

OBSAH

<i>Zomrel vladyka Ján</i>	3
<i>Životy svätých</i>	6
<i>Pravoslávna ikona</i>	11
<i>Čudotvorné ikony</i>	16
<i>Otázky a odpovede</i>	20
<i>Ako si nájsť dobrú manželku?</i>	22
<i>Detská stránka</i>	24
<i>Rozhovory s duchovnými</i>	34
<i>Cirkevné dejiny</i>	42
<i>Akcie BPM</i>	44
<i>Užitočné pre dušu...</i>	50
<i>Čas a bezčasí</i>	52
<i>Panenskosť, čistota a zdržanlivosť</i>	54
<i>Blahoželenie</i>	59
<i>Recepty</i>	60
<i>Pozvánka</i>	63

**„Čokoľvek ste urobili jednému
z týchto mojich najmenších
bratov, mne ste urobili“.**

Mt 25,40

Podakovanie za zbierku na Bratstvo
pravoslávnej mládeže na Slovensku -
SYNDESMOS:

PCO Humenné 75 €

SPASI VAS HOSPODI!

Obálka: *Deň detí v Prešove 2012*

Zosnulý vladyka Ján

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XVII./2012

šéfredaktor: *Peter Polakovič*
redaktori: *Alexander Haluška, Marcela
Hvižd'aková, Zuzana Sadilková, Juliána
Polakovičová, protodiakon Ján Husár,
Tatiana Mihaličová, Radoslav Lupjan*
pokladníčka: *Tatiana Mihaličová*
technický redaktor: *Peter Polakovič*
detská stránka: *Janka Kobanová, Lenka
Kimáková*
redaktori pre distribúciu: *Luboš Omaska,
Miroslav Pavlenko, Adriána Pavlenková*
korektúra: *prot. Peter Kormaník*

Vydáva:

Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980

e-mail: istina12@gmail.com
IČO: 17075947

www.bpm.orthodox.sk

S blahoslovením Jeho Vysokopre-
osvietenosti Jána, arcibiskupa
prešovského a Slovenska.

Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok + poštovné 10,40 €

Vaše finančné príspevky posielajte
na adresu redakcie:

Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY
Bayerova 8, 080 01,
Prešov,

pripadne na účet Istiny:
4008409298/7500.

Cirkevne schválené.
Redakcia si vyhradzuje právo
upravovať príspevky v súlade
s učením Cirkvi.

Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

ISSN 1335-6739

Číslo indexu: EV 3633/09.

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Zomrel arcibiskup prešovský a Slovenska, vladyka Ján

Dňa 2. augusta v nočných hodinách vo veku 75 rokov zomrel najvyšší predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi na Slovensku - Jeho Vysokopreosvietenosť Ján, arcibiskup prešovský a Slovenska. Ako arcibiskup prešovský a Slovenska pôsobil od roku 2006, keď po zvolení Eparchiálnym zhromadením Prešovskej pravoslávnej eparchie zaujal toto miesto po svojom predchodcovi, zosnulom vladykovi Nikolajovi, ktorý bol aj metropolitom českých krajín a Slovenska. Predchádzajú-

ce pôsobisko vladyku Jána bola biskupská katedra v Michalovciach, kde pôsobil 23 rokov, teda od roku 1983. Za michalovského biskupa bol zvolený 22. mája 1983 a chirotoniu na biskupa prijal v nasledujúci deň, 23. mája 1983. Pod jeho vedením bolo v Michalovciach zriadené cirkevné Stredné od-

borné učilište svätých Cyrila a Metoda a v roku 2005 Materská škola sv. Rastislava v Michalovciach.

Posledná rozlúčka s vladykom Jánom sa konala 8. augusta 2012 v katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského v

Prešove pod vedením vladyku Kryštofa, arcibiskupa pražského, metropolitu českých krajín a Slovenska, za účasti takmer všetkých biskupov našej miestnej cirkvi, takmer všetkých duchovných Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, tiež

veriacich a aj vysokých predstaviteľov štátnej a verejnej správy. Po ukončení pohrebných obradov bol vladyka Ján prevezený na miesto svojho odpočinku, do rodnej obce Kravany, kde bol podľa svojej vôle uložený do hrobu.

Víťnaja jemú pámjat'!

Redakčná rada časopisu Istina

Metropolita Kryštof k úmrtiu arcibiskupa Jána

S hlbokým zármutkom som sa dozvedel o úmrtí vladyku Jána, arcibiskupa prešovského a Slovenska počas mojej misijnej cesty na Aljaške.

Vyjadrujem úprimnú sústrasť duchovenstvu, veriacim Prešovskej pravoslávnej eparchie a Slovenska i všetkým členom pozostalej rodiny k úmrtiu dobrého pastiera a otca.

Láska k Bohu a človeku, ktorá je silnejšia ako smrť, bola hlavnou duchovnou zbraňou zosnulého. Táto láska bude stále prítomná všetkým, ktorí ho mali radi a modlitebne ho sprevádzajú na jeho ceste do večného života.

Вѣчнаа ѿмѣ памѣть!

Bethel, Aljaška
3. augusta 2012

Kryštof,
arcibiskup pražský,
metropolita Českých krajín a Slovenska

Metropolita Kryštof slúžil panychidu za zosnulého vладыku Jána

Deň po zosnutí vладыku Jána slúžil metropolita Kryštof panychidu v pravoslávnej dedine Napaskiak na západnej Aljaške. S ním slúžili duchovní protojerej Jan Polanský a protojerej Milan Gerka, spolu s biskupom San Franciským a celého západu Benjaminom a ďalšími aljašskými duchovnými.

V krátkom príhovore na záver vладыka Kryštof zaspomínal na vладыku Jána, s ktorým sa poznal viac ako tridsať rokov. Vладыka Ján bol jeho posledným žijúcim sväticim biskupom.

Odchodom vладыku Jána stráca Cirkev jednu zo svojich najvýraznejších osobností posledných desaťročí.

Napaskiak, Aljaška
3. augusta 2012

Svätí mučeníci Flor a Lavr, deň pamiatky 18. august

Svätí mučeníci Flor a Lavr neboli sbratia iba podľa tela, ale aj podľa ducha. Obaja jednomyselne verili v Christa Boha a snažili sa mu slúžiť dobrými skutkami. Flor a Lavr boli kamenári. Ich učiteľmi boli blahočestiví (zbožní) mužovia Proklos a Maxim. Od nich spolu s remeslom sa svätí mučeníci naučili i Bohu milému životu v kresťanskej viere. Za vieru v Christa boli najprv na smrť odsúdení ich učiteľia a neskôr i Flor a Lavr prijali tiež mučenícky koniec života. V Illírii bol vtedy vládár Likion.

Dôvodom k ich mučeniu bola nasledovná udalosť.

Ktorýsi vládár susednej krajiny sa obrátil na panovníka Illírie s prosbou o skúsených majstrov kamenárov, aby mu postavili veľkolepý chrám pohanským bohom. Pretože najznámejší kamenári v krajine

boli Flor a Lavr, poslal Likion do tej krajiny práve ich. Svätí podľa vôle vládatára stavajú chrám. Výplatu, ktorú dostali, rozdávali chudobným a popri tom ich učili o svätej viere v Christa. Sami žili v pôste, modlitbách a námahe. V noci sa modlili, cez deň pracovali. Stravu prijímali

iba málo, zato však hojne rozdávali potraviny hladným a biednym. Žijúc takýmto štýlom, obrátili na kresťanstvo nielen chudobných, ktorí sa prizerali a prichádzali k nim, ale aj jedného pohanského žreca (kňaza) a jeho syna.

V jeden deň, keď svätí bratia tesali kameň, prišiel k nim žrecov syn, postavil

sa blízko nich a sledoval ich prácu. Tu zrazu odskočil kúsok skaly rovno do oka mladého syna a vybilo mu ho. Od bolesti vykrikoval. Na to pribehol jeho otec – pohanský žrec. Uvidiac zakrvavenú tvár svojho syna, roztrhol si rúcho a rozohnal sa na svätých robotníkov, chtiac ich

zabiť. Zadržali ho len ostatní robotníci, ktorí to všetko videli a vedeli o nevine svätých Flora a Lavra. Svedčili a hovorili o tom, že na vine nie sú Flor a Lavr, ale sám nešťastný chlapec, pretože sám stal pri tom keď tesali kameň, príliš blízko. Svätí sa snažili upokojiť žreca tým, že sľúbili prinavrátiť mládenca v zrak taký, aký mal pred nehodou.

Po tomto vzali mládenca na noc k sebe domov. Rozprávali

mu o pravom Bohu, o skutočnom Stvoriteľovi všetkého hovoriac: „Ak budeš celým srdcom veriť v toho Boha, o ktorom ti hovoríme, v Stvoriteľa neba i zeme, tvoje oko sa čoskoro uzdraví.“

„Ak môj zrak bude taký, ako pred tým, vravel mládenec, uverím vo vášho Boha a budem ho uctievať. Bez pochyb treba veriť v toho Boha, ktorý uzdravuje chorých a navracia zrak slepým a nie v takých bohov, ktorí nielenže chorých neuzdravujú, ale i zdravých privádzajú k chorobe.“

Chlapec pritom rozpovedal tiež

o udalosti, ktorá sa stala jednému pohanskému žrecovi.

Medzi našimi kňazmi je i kňaz Erm. Keď ho pred niekoľkými rokmi chceli urobiť jedným zo žrecov, priviedli ho k idolu Zeusa, aby naňho položili ruky idola. Bol to taký

rituál. Socha Zeusa má pohyblivú ruku pripojenú k ramenu a pomocou striebornej reťaze ju žreci zdvíhajú a potom pokladajú na hlavu toho, ktorý sa má stať žrecom.

Keď túto

ruku spúšťali na Ermovu hlavu, vykĺzla strieborná reťaz tým, čo ju držali. Ruka idola spadla na tvár Erma a odrela mu celú tvár do kosti, tak, že dodnes je z ďaleka vidno jeho zuby. A ani jeden boh mu neprekázal pomoc, ba, naopak, stále mu je horšie.“

Keď to mládenec dopovedal, Flor i Lavr sa so slzami začali modliť Bohu, aby pomohol chlapcovi a osvietil jeho telesné i duchovné oči. Po srdečnej modlitbe prežehnali choré oko znamením kríža. Do oka sa náhle vrátil život a bolo dokonale zdravé a chlapec videl tak dobre,

ako pred tým. Po týchto udalostiach uveril v Boha chlapec i jeho otec, pohanský kňaz Memertij. A tak sa služobník démonov i jeho syn stali služobníkmi Pána nášho Isusa Christa.

Svätým kamenárom Florovi a Lavrovi sa dostalo pomoci od anjela Pánovho tak, že za krátky čas ukončili svoju prácu na chráme, no nezanechali ho, aby bol príbytkom démonov. Posvätili ho na slávu Presväteho mena Isusa Christa. Na východnej strane postavili svätý kríž. Zhromaždili okolo tristo biednych ľudí, svojich bratov vo viere, uskutočnili celonočnú modlitbu a oslavovali sväté meno Hospodinovo. V čase modlitby zišlo zhora svetlo nevysloviteľnej Božej Slávy a naplnilo celý chrám zvláštnou žiarou. Po celonočných modlitbách sa všetci prítomní presunuli k neďalekej budove, v ktorej boli uložené novovytesané sochy pohanských idolov pre chrám. Svoje opasky uviazali sochám na šije a vláčili ich po zemi, lámali ich tak, že sa sochy rozbili na maličké časti.

Keď sa o tom dozvedel miestny vládca, dal príkaz chytiť Flora a Lavra a tiež všetkých, ktorí tam s nimi boli (medzi nimi i Memertija i jeho syna). Všetkých odsúdil na upálenie. Flora a Lavra ukrutne zbil a poslal ich Likionovi, vládcovi Illírie. Likion sa ich na všetko popytoval a zistil, že sú kresťania, že sú neochvejní vo viere. Prikázal ich hodiť do hlbokej studne a zasypať ich hlinou.

Po mnohých rokoch boli ich svä-

té a mnohých uzdravujúce mošči (ostatky) nájdené a dôstojne prenesené do Konštantínopolu na slávu Christa nášho Boha.

Tropár hl. 4.

Preudóbrennuju i bohomúdruju dvóicu presvítľuju voschválím vírnii po dostojániju, Flóra preblážennaho, i Lávra vsečestnáho, íže usérdno Trojcu nesozdánnuju jasno propovídata vsím. Tímže postrádávše do króve, i vincý presvítľymi uvjazóstesja: molítejsja Christú Bóhu, da spasét dúšy náša.

Vysokou dokonalosťou obdarenú a v Bohu múdru, presvetlú dvojicu, verní, pochváľme, lebo je toho dôstojná. Flóra najblaženejšieho a Lavra vždy čestného, lebo horlivo a jasne všetkým kázali nestvorenú Trojicu. Preto ste trpeli do konca a ovenčení ste boli vencami najsvetlejšími. Proste Christa Boha, aby spasil naše duše.

Svjatyji mučenicicy Flore i Lavre, molite Boha o nas!

Prepodobní Eutichij a Florentij, deň pamiatky 23. august

V Nursijskej krajine žili a viedli duchovný zápas v mníšskom živote dvaja zbožní muži. Žili ako odšelníci – askéti ďaleko od ľudí. Jeden sa volal Eutichij a druhého volali Florentij.

Eutichios, zapálený duchovnou horlivosťou, staral sa nielen o svoju spásu, ale i o spásu iných. Svojimi

pre dušu užitočnými radami a odpoveďami sa usiloval priviesť ľudí k Pánovi.

Florentios zasa, naopak, sa veľmi snažil a staral o svoju spásu. Celý svoj život prežil v modlitbe.

Neďaleko od miesta, kde sa títo dvaja svätí muži podvизali, sa nachádzal monastier. I stalo sa, že v tomto monastieri zosnul abba (starec, igumen). Mnísi monastiera prišli prosiť otca Eutichia, aby sa stal ich abbom. Starec vyhovel ich prosbám a odišiel z pustovne, aby viedol mníšsky život v monastieri. Svojho priateľa Florentia nechal samého žiť na tomto pustom mieste, aby chrám, ktorý tam mali neostal opustený.

Osamelý Florentij sa začal srdečne modliť k Bohu, aby mu pomohol viesť jeho život bez ťažkých prekážok na tomto osamelom meste.

Raz, keď ukončil svoje zvyčajné pravidlo (súbor bohoslužieb a modlitieb, ktoré mních vykonáva pravidelne každý deň) a vychádzal z chrámu, uvidel pri dverách medveďa. Medveď stál s pokorne zloženou hlavou až k zemi a nijako neprejavoval svoju divokosť, práve naopak, svojou krotkosťou ukázal svätému Florentiovi, že poslal ho Boh, aby mu pomáhal. Florentij ďakoval Hospodinu za takého pomocníka. Starec mal pri svojej kélii päť oviec, ale nemal nikoho, kto by ich pásol. Florentij preto prikázal medveďovi: „Vyžeň ovce na pašu, dohliadni na nich a okolo šiestej hodiny sa s nimi vráť!“

Zviera vždy počúvalo starca Florentia a od toho času sa medveď staral o ovce. Tak medveď, ktorý normálne sa živí dobytkom a ničí stáda, sa stal pastierom oviec. Medveď poslúchal Božieho človeka na slovo. Keď sa mních chcel postíť do deviatej hodiny, prikázal zvieraťu prísť až o deviatej a medveď vždy postupoval podľa príkazu starca Florentia bez toho, aby bol čosi poplietol.

Medzi ľuďmi sa začala šíriť zvesť o človeku Božom Florentijovi, ktorému slúži a ovce pasie medveď. Medzi tým však odveký nepriateľ diabol vzbudil u niektorých ľudí závisť. Pretože diabol, vidiac cnostného človeka, ktorý žiari svojou slávou, snaží sa uloviť závisťou iných, ktorí žijú rozvrátený život, a nachádza tak záľubu v ich záhube. A hľa, štyroch mníchov, učeníkov svätého Eutichia, nakazil diabol závisťou k Florentiovi. „Zaujímavé, že náš učiteľ (Eutichios) nerobí zázraky a až ten (Florentios), keď ostal sám v pustovni, sa zrazu stal čudotvorcom!“ mysleli si títo štyria. Živiak v sebe takéto myšlienky, ukryli sa títo mnísi na mieste, z ktorého medveď vyhánal ovce na pašu a zabili medveďa. Keď sa medveď dlho nevracal, starec si začal robiť starosti. Ráno sa vybral na pole hľadať medveďa i ovce. Keď starec Florentij našiel zabitého medveďa a pochopil čo sa stalo, veľmi sa rozplakal. Plakal ani nie tak kvôli medveďovi, ako skôr kvôli ničomnej zlobe tých štyroch bratov. Veľmi sa pre to trápil.

Abba Eutichij sa dozvedel o Flo-

rentijovom zármutku, preto si ho zavola k sebe a snažil sa ho potešiť. Pri abbovi Boží človek s veľkou starosťou povedal: „Nádejam sa na všemohúceho Boha, že tí, ktorí zabili medveďa, ktorý nikomu neublížil, budú potrestaní pred očami všetkých!“ Len čo to dohovori ako povedal, tak sa aj stalo. Štyria mnísi ochoreli hroznou nákazou tak, že im zhnisali všetky údy a zomreli v ťažkých bolestiach. No preľakol sa veľmi Florentios a veľmi sa bál, pretože prekliat svojich bratov. Už nikdy neprestal oplakávať týchto mníchov a seba od tých čias začal nazývať vrahom.

Boh tak dal preto, aby tento svätý a cnostný človek i keď ho niekto urazil alebo mu ublížil už, nikdy v živote nepreklínal.

Svätý Florentij urobil ešte aj ďalší zázrak. Keď sa o ňom rozniesla zvešť, chcel ho navštíviť istý diakon. No keď prišiel k jeho kélii, dvor bol plný hadov i diakon sa veľmi naľakal a vykrikoval: „Služobník Boží, pomodli sa za mňa!“

Florentij vyšiel von. Pozdvihol ruky k modlitbe, aby Hospodin vyhnal odtiaľ hadov, ako už len sám uzná za vhodné. Nebo bolo jasné, svietilo slnko. Odrazu zaznel hrom a udrel blesk a usmrtil všetkých hadov. Keď to svätý Florentij uvidel, znova pozdvihol ruky k nebu: „Hľa, Hospodine, Ty si pobil hadov, ale kto ich dokáže odtiaľto spratať?“ Po týchto slovách priletel veľký krádeľ vtákov, presne toľko, koľko bolo hadov. Každý vzal jednu zmiju

a odniesol ju ďaleko od kémie. Tak bolo očistené miesto toto od hadov. V mnohej službe Bohu prežil svätý Florentij dni svojho pozemského života a prešiel do nekončiaceho života. Bolo to v roku 547.

Podobne aj svätý Eutichij mnoho rokov pásol mu zverené stádo a mnohých naprával na cestu do nebeského Kráľovstva a viedol ľudí k spáse. Okolo roku 540 sa predstavil pred Hospodina. A hľa, keď počas svojho života Eutichij nekonal žiadne zázraky, to po jeho zosnutí ho Hospodin preslávil mnohými čudnými skutkami. Mnoho chorých a nemocných, ktorí sa dotkli jeho oblečenia, čo po ňom ostalo, bolo uzdravených. Tak Hospodin oslávil svojho služobníka.

V čase veľkého sucha obyvatelia tejto krajiny brali odev prepodobného Eutichia a s modlitbou k Bohu ho nosili po mestách, poliach i sadoch. A v tom čase posielal Boh dážď, ktorý ovlažil celú zem a napojil polia. Stalo sa to v roku 1492.

Takto bol Boh oslavovaný cez svojich služobníkov a aj teraz kvôli nim je oslavovaný od nás, nehodných sluhov a bude oslavovaný v nekonečné veky. Amiň!

Prepodobnyji otcy naši Evtichije i Florentije, molite milostivaho Boha o nas!

Podľa knihy „Žitija svjatych svjaticiteľa Dimitrija Rostovskogo“

pracoval Alexander Haluška

Ikona Pokrova Presvätej Bohorodičky

Ikonografia i obsah tohto sviatku vychádza z historickej udalosti. V desiatom storočí boli Byzantínci napadnutí Saracénmi a hrozil pád samotného hlavného mesta Carigradu. Saracéni boli moslimovia a veľmi nenávideli kresťanov. Mestá, ktoré sa im dostali do rúk, pravidelne zničili do základov a obyvateľstvo vzali do otroctva. Svojím počtom veľmi prevažovali Byzantíncov. Byzantínci boli plní hrôzy a strachu, keď videli pred múrmi hlavného mesta zúrivého nepriateľa, boli vojensky slabí, avšak neboli slabí vo viere

a v nádeji na Boha. Práve vtedy sa poberali Byzantínci do významného Vlachernského chrámu na vsenočné bdenie, aby tu vrúcne prosili Kráľa neba i zeme a Jeho Prečistú Matku o oslobodenie z rúk nepriateľa.

V chráme bol prítomný cisár Lev Múdry, cisárovná Zoja a množstvo

veriacich. Bol tu aj blažený Andrej jurodivý, pôvodom Rus a jeho žiak blažený Epifan. Pred koncom vsenočného bdenia, o štvrtej hodine ráno, blažený Andrej v modlitbom nadšení dvíha oči hore a vidí:

Božia Matka sa vznáša vo vzduchu medzi anjelmi, prorokmi, apoštolmi a inými svätými a modlí sa za spásu celého sveta, ktorý súčasne pokrýva svojím omoforom. Blažený Andrej

v zbožnom prekvapení ukázal na videnie žiakovi Epifanovi a spýtal sa ho: „Vidíš, brat môj, Kráľovnú všetkých, ako sa modlí za spásu tohto sveta?“ „Vidím – odpovedá Epifan – vidím a som naplnený úžasom.“ Ráno sa správa o tejto udalosti rozniesla po celom meste. Všetci boli veľmi oduševnení, keď sa dozvedeli, že sa samotná Božia Matka za nich modlí. Onedlho bol nepriateľ odohnaný od múrov hlavného mesta.

Presväta Bohorodička svojím vznešeným omoforom pokrýva každú kresťanskú dušu. Bohoslužba sviatku Pokrova (Záštiny) je zasvätená zjaveniu a objasneniu uctievania Bohorodičky ako Zástankyne a Orodovníčky za svet, ako silnej Ochrankyne tohto sveta i ako duchovného strediska zjednocujúceho okolo seba Cirkev. S najväčšou hĺbkou a plnosťou sú všetky tieto stránky uctievania Bohorodičky vyjadrené v bohoslužobných piesňach sviatku – v tropare a kondaku. Tropar sviatku vyzdvihuje predovšetkým samotnú ideu Pokrova Bohorodičky nad svetom a modlitebnú spojitosť s Ňou v pozemskej Cirkvi. Kondak hovorí o Bohorodičke predovšetkým ako o nebeskej Kráľovnej a vyjadruje Jej spojitosť s nebeskou Cirkvou.

V bohoslužbe Pokrova je jedna zvláštnosť, ktorá prešla aj do ikonografie sviatku. V živote sv. Andreja sa hovorí, že Bohorodička rozťahla nad modliacimi sa prikrývku, ktorú

si dala dole zo svojej hlavy. No na väčšine ikon Pokrova sa Bohorodička zobrazuje s pokrytou hlavou – maforionom a v rukách drží biskupský – archijerejský omofor. Táto neúmyselná nepresnosť je objasňovaná súzvučnosťou dvoch gréckych slov. Omofor ako znak archijerejskej služby Christa Spasiteľa, ktorý drží na svojich rukách Bohorodička, nám pripomína Jej zástupníctvo a orodovníctvo pred Jej Synom. Aj v bohoslužbe Pokrova stojí pred duchovným zrakom modliacich sa nielen ako Ochrankyňa hriešneho sveta, ale aj ako Orodovníčka za svet pred svojím Synom.

Archijerejský omofor symbolizuje zblúdilú ovečku, ktorú Isus Kristus našiel a položil si ju na ramená, aby ju priniesol svojmu nebeskému Otcovi. Bohorodička prestiera svoj omofor nielen nad svetom, ale ho aj modlitebne pozdvihuje ku Christovi. Preto sa aj v bohoslužbe Pokrova neraz hovorí o tom, že Bohorodička prestiera svoje ruky k svojmu Synovi. Modlitebne pozdvižené ruky Bohorodičky ku Christovi vidíme aj na mnohých starých ikonách Pokrova. Omofor na týchto ikonách nedrží sama Bohorodička, ale prisluhujúci anjeli. Tieto modlitebné zobrazenia nás vedú k hlbokšej myšlienke služby, ktorá je vyjadrená v pravoslávnom uctievaní a preslávení Bohorodičky.

Zároveň s bohoslužbou sviatku má veľký význam pre pochopenie jeho duchovného zmyslu tiež iko-

nografia. Sviatok Pokrova Bohorodičky bol jedným z najviac uctievaných na starej Rusi. Preto nie je udivujúce to, že tu nachádzame veľké množstvo posvätných ikon, ktoré patria do epochy rozkvetu ruskej ikonografie. Ikonopisci z Vladimíra a Suzdaľu, z Novgorodu a Moskvy v priebehu piatich storočí svojím oduševnením a modlitbou vytvárali mnoho ikon sviatku Pokrova. Mnohé z týchto ikon predstavujú nielen veľkú umeleckú hodnotu, ale poskytujú bohatý materiál aj pre odhalenie obsahovej a teologickej stránky sviatku. Najstaršie zobrazenie Pokrova sa nachádza vo Vlachernskom chráme (Konštantínopol). Táto ikona mohla mať vplyv na ikonopiscov Rusi a istotne prebrala určitý vplyv byzantského ikonopisectva. Už sme poukázali, že jedna zo základných ideí, ktorá dostala priestor v bohoslužbe Pokrova, je idea zástupníctva a modlitebného orodovania Bohorodičky za svet. Táto idea, blízka aj byzantským teológom a ikonopiscom, dostala svoje vyjadrenie aj v ikonách, freskách a mozaikách zobrazujúcich Bohorodičku s modlitebne pozdvihnutými rukami /napr. tzv. Bohorodička Oranta/.

O tomto modlitebnom orodovníctve Presvätej Bohorodičky za svet prepodobný Teodor Studita v jednom zo svojich poučení na sviatok Zosnutia hovorí: „Jej sväte ruky, ktoré nosili Boha, sú teraz za nás vystreté k Božiemu prestolu, na zemi

zostal Jej zástupca – obraz Bohorodičky, ktorého existencia je podobná mesiacu, ktorý v noci osvecuje slnko.“ Ťažko povedať, či mal prepodobný Teodor pred očami nejakú ikonu Bohorodičky, v každom prípade podáva veľmi presný opis ikonografického typu Oranty, veľmi rozšíreného v byzantskom ikonopisectve 9. – 10. stor. Bohorodička Oranta sa najčastejšie zobrazovala na freskách a mozaikách skrášľujúcich steny a najmä oltárnu apsidu byzantských chrámov. Nástenným a oltárnym zobrazeniam Bohorodičky Oranty sa v cirkevnom vedomí pravoslávnej Byzancie urobilo viacero rozličných symbolických objasnení, ktoré mali vplyv na ďalšie rozvíjanie ikonografických kompozícií. Nástenné zobrazenia modliacej sa Bohorodičky v niektorých prípadoch pomenovali “Neporušenou stenou”, alebo “Stenou Kráľovstva”. Takéto pomenovania sú zvyčajne späté so zachovávacou sa zbožnou pamäťou na skutky orodovania a ochrany Bohorodičky v časoch vojenských útrap. Zobrazenie Oranty na oltárnych apsidách alebo v kupolách chrámov sa spájalo so zobrazením Christa Pantokrátora. Z Byzancie prenikali fresky a mozaiky Oranty ako aj ikony “Neporušenej steny” a ostatné typy s nimi späté v jeden kompozičný celok zobrazovania do rozpisov chrámu iných krajín, v prvom rade do krajín slovanských.

Obzvlášť zaujímavé je pre nás

mozaikové zobrazenie Bohorodičky Oranty z apsidy Kyjevsko-Sofijského chrámu /11. stor./. Toto zobrazenie mohlo predstavovať bezprostredný vplyv ikonografie sviatku Pokrova. Spätosť tejto byzantskej ikonografie so sofijskou oltárnou Bohorodičkou je úplne jasné. Stačí si spomenúť, že v celom rade ikon Pokrova a osobitne Novgorodskej školy, Bohorodička neдрží omofor, ale je zobrazená s modlitebne pozdvihnutými rukami, pričom stojí na oblakoch nad cárskymi vrátkami nízkej oltárnej priehrady. Postava Bohorodičky stojacej s modlitebne zdvihnutými rukami na podklade žiariaceho zlata apsidy, panuje v chráme spolu so zobrazením Christa Pantokrátora umiestneného v kupole, pred ktorým Ona modlitebne oroduje za ľudské hriechy. Christos, umiestnený na najvyššom mieste v chráme, vládne nad celým jeho priestranstvom. V tomto kyjevskom chráme sú vyjadrené všetky základné elementy, ktoré časom vošli do ikonografickej kompozície sviatku Pokrova a môžeme povedať, že Kyjevsko-Sofijské mozaiky sa veľmi približujú

k prvej časti videnia svätého Andreja. Jednako nevidíme v nich samotnú skutočnosť, ktorá charakterizuje bohoslužbu a ikony Pokrova – odpoveď na modlitbu Bohorodičky a nad svetom rozprestretého omofora.

Na rozdiel od tohto kyjevského zobrazenia sú ikony Pokrova, osobite tie, ktoré boli napísané v 15. storočí a ktoré pochádzali z Novgorodskej školy, preniknuté duchovnou radosťou, ktorá naplňa bohoslužbu Pokrova a prameňom ktorej je viera v ochranu Bohorodičky a modlitebná spätosť medzi Cirkvou pozemskou a nebeskou, ktorú spája práve táto ochrana Bohorodičky. Preto, aby sme poukázali, ako túto ideu chápali novgorodskí ikonopisci, podrobnejšie objasníme ikonu Novgorodskej školy z 15. storočia, ktorá sa momentálne nachádza v mos-

kovskej Tretiakovskej galérii.

Prvé, čo upúta našu pozornosť, je architektonický charakter celkovej kompozície ikony. Akoby bola písaná do obrazu chrámu. Samotné priestranstvo chrámu je oblúkmi rozdelené na tri časti, zakončené polkru-

hovými klenbami. Horizontálne je chrámové priestranstvo rozdelené dlhou a širokou stuhou omoforu, ktorý držia dvaja anjeli, na dve nerovnaké časti. Je tu širšia centrálna časť ohraničená stĺpmi a stropom stredného oblúka, v ktorej vidíme iba dve postavy vystihujúce kompozičný a duchovný základ ikony. Sú to postavy Presvätej Bohorodičky a Isusa Christa. Bohorodička je umiestnená v strede ikony. Stojí na oblaku umiestnenom nad samotnými cárskymi dverami nízkej oltárnej priehrady. Bohorodička akoby vyšla z apsidy a modlitebne vystiera ruky ku Christovi, ktorý je zobrazený nad prestretým omoforom. Neobyčajná umelecká harmónia týchto dvoch postáv najviac vrcholí v ich pozdvihnutých rukách. Ruky Bohorodičky sú modlitebne pozdvihnuté k Spasiteľovi, Jej dlane smerujú hore, akoby prijímali požehnanie a blahoť od svojho Syna. Na druhej strane, jemne pootočené palce Jej rúk ukazujú na omofor, ktorý sa rozprestiera nad modliacimi sa, ale zároveň je povznášaný Bohorodičkou smerom ku Christovi. Ruky Isusa Christa sú obrátené, požehnáva nimi svoju Cirkev a týmto požehnaním odpovedá na modlitbu svojej Prečistej Matky.

Uvedieme ešte jeden detail strednej časti ikony. Pozemská Cirkev sa tu nachádza nielen pod Pokrovom – omoforom, ktorý sa rozprestiera nad hlavou Prečistej Devy, ale aj pod Pokrovom – oblakom, na ktorom Bohorodička stojí. Duchovný

význam tejto časti ikony môže byť vyjadrený jedným slovom – blahoť. Bohorodičku tu vidíme nielen ako milostivú orodovníčku za svet, ale aj samotného Christa, nie ako hrozného Sudcu – Pantokrátora, akého Ho zvyčajne zobrazovali byzantskí ikonopisci, ale plného milosti odpovedajúceho na modlitby svojej Matky. Kompozícia ikony Pokrova je viditeľne rozdielna od mozaík Sofijského chrámu. Aj v zobrazení nebeskej Cirkvi – anjelov a svätých, ktorí sa nachádzajú v bočných oblúkoch chrámu. Títo všetci akoby smerovali k Bohorodičke. K nej je nasmerovaný aj z oboch strán symetrický rozmach krídel dvoch anjelov, ktorí držia omofor. Bohorodička sa tu vyníma nielen ako Orodovníčka a Ochrankyňa hriešneho sveta, ale aj ako radosť všetkého tvorstva. Táto idea všeobecnej radosti tvorí základ pravoslávneho uctievania Bohorodičky.

Protodiakon Ján Husár

Použitá literatúra:

УСПЕНСКИЙ, Л. А.: *Богословие иконы Православной Церкви*. Москва 1997.

ЕВДОКИМОВ, П.: *Искусство иконы. Богословие красоты*. Клин 2005.

АЛЕКСЕЕВ, С.: *Иконописцы Святой Руси*. Санкт-Петербург 2008.

АЛЕКСЕЕВ, С.: *Энциклопедия православной иконы*. Санкт-Петербург 2007.

Ikona Božej Matky „Trojeručica“

História tejto ikony je úzko spojená s osudom Jána Damaského. V roku 717 svätý Ján, ústne aj písomne ochraňujúci uctievačov ikon, bol pred Damaským kniežaťom krivo obvinený Evom Isavrjaninom. Knieža si nevy počul čo sa stalo, a tak prikázal, aby svätému odrezali pravú ruku a pre výstrahu zavesili na mieste, kde chodilo veľa ľudí. Večer, keď

už utíchol hnev kniežaťa, prepodobný Ján si od neho vyprosil svoju odseknutú ruku a zatvoril sa do svojej kémie. Dlhو sa v slzách modlil pred ikonou Božej Matky, až napokon zaspal. V sne uvidel Bohorodičku, ktorá mu povedala, že jeho ruka je zdravá. Na jeho príkaz bolo zo striebra urobené zobrazenie odseknutej ruky, ktoré bolo priložené

k ikone. Podľa toho bola ikona nazvaná „Trojeručica“. 28. júna 1661 bola kópia tejto ikony prenesená z hory Athos do Moskvy.

Veriaci sa k tejto ikone modlia, aby boli uchránení od požiaru, pri bolestiach nôh, rúk a v iných ťažkostiach a starostiach. Sviatkovanie tejto ikony je ustanovené na 28. júna/11. júla a 12. júla/25. júla.

Modlitba
prvá:

Ó, Prsvjataja i Preblahoslóvennaja Divo, Bohoródice Maríje! Pripádam jem i pokla-

ňajemsja Tebí pred svjatóju ikónoju Tvojeju, vospominajúšče preslávnoje čúdo Tvoje, iscilénijem usičénnyja desnicy prepodobnaha Ioánna Damaskína ot ikóny séj javlénnoje, jehóže známenije donýňi vídimó jésť na néj, vo óbrazí tretija rukí, ko izobražéniju Tvojemú priložénnyja. Mólim Tí sja i prósim Tjá, vseblahúju i vseščedruju róda nášeho

Zastúpnicu: uslyší nás, molaščichsja Tebí, i jákože blažénneho Ioánna, v skórbí i boľízni k Tebí vozopívšaho, uslyšala jesí: táko i nás ne prézri, skorbjáščich i boľíznujuščich ránami strastěj mnohorazličnych i k Tebí ot duší sokrušénnyja i smirénnyja usérdno pribihájuščich. Tý zriši, Hospožé Vsemílostivaja, némošči náša, ozlobénije naše, núždu, potrebu nášu v Tvojej pómošči i zastupléniji, jáko otovsjúdu vrahámi okružení jesmý, i nišť pomohájuščaho, nižé zastupájuščaho, ášče ne Tý umilosérdišisja o nás, Vladýčice. Jej, mólim Ti sja, vonmí hlásu boľíznennomu nášemu i pomozí nám svjatootečeskiju Pravoslávnuju víru do koncá dněj nášich neporóčno sochraníti, vo vsích záповidech Hospódnich neuklónno chodíti, pokájánije ístinnoje o hriších nášich vsehdá Bóhu prinosití i spodóbitisja mírnyja christijánskija končiny i dóbraho otvíta na Strášním Sudí Sýna Tvojeho i Bóha nášeho, Jehóže umolí za nás Máterneju molítvoju Tvojeju, da ne osúdit nás po bezzakónijem nášim, no da pomílujet nás po velícij i neizrečénnoj milosti Svojej. Ó, Vseblahája! Uslyší nás i ne liší nás pómošči Tvojejá deržávnyja, da, Tobóju spasénije polučívše, vospojém i proslávím Tá na zemlí živých i Róždšahosja ot Tebé Iskupíteľa nášeho, Hóspoda Iisúsa Christá, Jemúže podobájet sláva i deržáva, česť i poklonénije, kúpno so Otcém i Svjatým Dúchom, vsehdá, nýni i prísno i vo

víki vikóv. Amíň.

Modlitba druhá:

Ó, Presvjatája Hospože Vladýčice Bohoródice, vélije čúdo svjatómu Ioánnu Damaskínu javívšaja, jáko víru ístinnuju i naděždu nesumínnuju pokazávšemu! Uslyší nás, hrišnych, pred čudotvórnouju Tvojeju ikónoju usérdno moláščichsja i prosjáščich Tvojejá pómošči, ne otríni molénija sehó mnóhich rádi prehrišénij nášich, no, jáko Máti milosérdiija i ščedróť, izbávi nás ot boľíznej, skorběj i pečálej, prostí sodíjannyja námi hrichí, íspólni rádsti i veselija vsích, čtúščich svjatúju ikónu Tvoju, da rádstno vospojém i ľubóviju proslávím ímja Tvoje, jáko Tý jesí ot vsích rodóv izbránaja i blahoslovénnaja vo víki vikóv. Amíň.

Ikona Božej Matky „Minská“

Túto čudotvornú ikonu prinieslo v 10. storočí veľké knieža Vladimír do Desjatinského chrámu v Kyjeve a nachádzala sa tam viac ako 500 rokov. Okolo roku 1500, počas tatárskeho plienenia Kyjeva, boli z ikony odstránené všetky drahé ozdoby a jeden z Tatárov ju vhodil do rieky Dneper. O nejaký čas sa ikona zjavila v Minsku na rieke Svislač, kde ju našli obyvatelia tak, že zazreli nezvyčajnú žiaru, ktorá z nej vychádzala. Ikona bola umiestnená v chráme na zámku 13.

augusta 1500 a nachádzala sa tam 116 rokov. Odtiaľto bola v roku 1616 prenesená do minského chrámu Svätého Ducha, kde žiari do dnešných dní a prejavuje nad mnohými veriacimi zázraky Božej blahodate. V roku 1635 metropolita Rutský prikázal preniesť ikonu z pravoslávneho chrámu do Voznesenského monastiera, ktorý prešiel z pravoslavia na úniu. No teraz sa ikona znova nachádza v Minskom pravoslávnom chráme. Pamiatka tejto ikony sa slávi 13./26. augusta.

Modlitba:

Ó vsepítaja i vseblahája Dívó Bohoródice, nebésnaja náša zastúpnice! K Tebí po Bózi, jáko premilosérdňij Hospoží, sobórňi pribihájem i vopijém: prijimí síjé máloje chvalébnóje pínije, sochrání bohospasájemyj hrád séj, jemúže čudotvórnaja ikóna Tvojá vo otrádu u uťišénije dadésja. Mólim Ťá, Vladýčice vsemílostivaja: izbávi nás

ot vráh vídimých i nevídimých, ot našéstvija inopleménych i meždousóbnaja bráni, ot zláho obstojánija i skórbi, ot iskušénij, bíd i bolíznej. Spasí i pomíluj rabý Tvojá: preosvjaščénnyja mitropolítý, archijepískopy, jepískopy, vés svjaščénničeskij i monášeskij čin i vés príčet c e r k ó v - n y j . Prijimí pod króv Tvój vlásti i vóinstvo bohochranímýja straný nášeja, v r a z u m í i nastávi ích právo práviti, zápovi-

di Bóžija sobľudájuščé, da tíchoje i bezmólvnoje žitíjé poživém vo vsjákom blahočéstiji i čistoťí. Ó Presvjatája Vladýčice! Ne zabúdi nás vo vsjá dní žízni nášeja i da prebyvájet s námi neotstúpno óbraz Tvój čestnýj. Vo vrémja že ischóda nášeho prolíj tépluju molítvu ko Právednomu Súdjiji, da prezrív bezčislennaja sohríšénija náša, pomílujet i spasét nás, jáko bláh i čelovikoľúbec. Amíñ.

Juliána Polakovičová

Otázky a odpovede

Otázka: „Aký pôvod má zvyk nosenia červenej šnúry u našich ľudí? Aký postoj má k tomu zachovať pravoslávny veriaci?“

Odpoveď: „V živote sa každý z nás často stretáva s javmi, vecami, ľuďmi, situáciami, ktorých sa obávame, máme z nich strach, cítime sa byť ohrození, v nebezpečenstve. Každý človek hľadá pomoc, ochranu, spôsob, ako sa chrániť pred nebezpečenstvom, no nie každý to robí správnym spôsobom. Správnym spôsobom, ako sa chrániť pred zlom, je hľadať pomoc spoločne s Bohom. Neznamená to, že aj my sa nemáme nejako snažiť a chrániť sa pred zlom a nebezpečenstvom, vôbec nie, aj my sami sa máme snažiť niečo robiť, byť opatrní a usilovne hľadať spôsob, ako si pomôcť, no mali by sme to vždy robiť s Božím požehnaním, v spolupráci s Bohom. No a tu prichádzame k otázke, ako rozpoznáme, či to, čo robíme, je podľa Božej vôle, či sa to Bohu páči, či je to od Boha? Rozpoznáme to podľa toho, či je to požehnané Cirkvou, lebo Cirkev je Telo Christovo. Isus Christos, Boží Syn, pred svojím viditeľným „odchodom“ z tohto sveta, čiže pred svojím vznesením sa na nebo povedal: „Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“ (Mt 28, 20). Toto sú posledné slová Evanjelia. Isus

Christos je teda aj teraz prítomný medzi nami a vždy to tak bude. Touto Jeho prítomnosťou je Jeho Cirkev, ona je Jeho vtelením, zjavením, sprítomnením. Cez Cirkev, jej činnosť, slová, obrady, bohoslužby, Tajiny je Christos neviditeľne aj viditeľne a dokonca aj „hmatateľne“ (je možné Ho prijímať) prítomný na Zemi až do konca sveta. Keď teda chceme byť s Bohom, máme možnosť nájsť, uvidieť, dotknúť sa Boha v Jeho Cirkvi. Ona nám ukazuje a hovorí, čo je Božia vôľa a čo nie je. V nej môžeme nájsť odpoveď na všetky naše otázky. V jej Svätom Písme, bohoslužobných textoch, Tradícii, dielach svätých otcov, pravidlách, v jej živote môžeme nájsť Božiu odpoveď na všetky otázky, ktoré nás trápia a pomoc vo všetkých situáciách, ktoré nás ohrozujú. Ak niekto chce nájsť pomoc bez Cirkvi, obchádza samotného Boha a stráca Jeho požehnanie. Takýmto hľadaním pomoci bez Boha je aj nosenie červenej šnúry či nosenie spodnej bielizne naruby alebo takzvané „hádzanie uhlíkov“. Všetko sú to spôsoby, ktorými sa človek snaží obísť Cirkev a tým aj Boha a pomôcť si sám alebo za pomoci iba ľudí, no bez ozajstného Boha. Hoci tí, ktorí takéto veci robia, sa často odvolávajú na Boha, v skutočnosti s Ním nemajú nič spoločné, lebo Boh a Cirkev takéto

veci nepožehnávajú. Cirkev má celkom iné spôsoby ako človeku pomôcť. Je to modlitba, pôst, pokánie, sväté Tajiny, najmä svätá Eucharistia (Prijímanie), svätá voda, posvätený olej, ostatky svätých (mošči) a mnohé ďalšie prostriedky. Ak človek využíva tieto pomôcky, nájde bezpečnú pomoc od Boha. Ak ľudia hľadajú iné metódy ako sa zbaviť zla, obchádzajú Boha a preto sa ocitajú pod vplyvom démonov. Nosenie červených šnúrok, odrábanie z očí prostredníctvom uhľíkov, „splúvanie“ malých detí či nosenie spodnej bielizne naruby a podobne, to všetko naozaj akoby pomáha, no silou démonov. Tieto zvyky vôbec nemajú pravoslávny, resp. kresťanský pôvod a sú veľmi nebezpečné.

Výsledkom toho je posadnutosť hriechom a zlom, odpadnutie od duchovného života a postupne úplná duchovná smrť. Prečo to ľudia robia? Lebo je to ľahké, jednoduché a nevyžaduje si to žiadnu námahu, iného dôvodu niet. Ak si chceme pomôcť bezpečne a s Bohom, chce to pokánie, čiže zmenu života, zrieknutie sa hriechu a to sa nám ľuďom vidí ťažké. Preto mnohí hľadajú ľahké spôsoby, ktoré žiadnu zmenu života a zrieknutie sa hriechu nevyžadujú a tak padajú do rúk satana, ktorý je odvekým nepriateľom človeka a chce nás zabiť. Satan navonok akože rýchlo pomôže, no len preto, aby nás nenápadne získal do svojej moci, odviedol od Boha a nakoniec zahubil. Boh, naopak, pomáha na-

vonok akoby pomalšie, niekedy nás skúša a necháva dlho prosiť, modliť sa, namáhať sa, kým nám pomôže, no pomáha nám bezpečne, tak, aby to bolo dokonalé pre náš úžitok a aj spásu. Boh je cez svoju Cirkev vždy pripravený nás ochraňovať a to od nášho počatia až po smrť. V modlitbách, ktoré sa majú čítať hneď na prvý a potom ôsmy deň po narodení dieťaťa, je všetko potrebné k tomu, aby boli dieťa aj matka chránení pred každým zlom, aby im neprišlo, ako ľudia hovoria, „z očí“. No kto volá kňaza, aby sa ich (tie modlitby) pomodlil? Ľudia radšej na dieťa „splývajú“, alebo až do krstu nikde nechodia, no toto nie je najlepšie riešenie. Ak sa rodičia s dieťaťom spoločne s kňazom nepomodlili stanovené modlitby, vtedy naozaj nech radšej nikam nechodia, až kým dieťa nebude pokrstené, no lepšie je vykonať všetko tak, ako to ponúka Cirkev a môžu spokojne chodiť všade, kde je to potrebné. Cirkev chce chrániť matku aj dieťa aj neskôr na štyridsiaty deň, no aj o tieto modlitby, ak sa ešte nevykonali alebo nekoná krst, málo kto prosí. Ak sa krst koná neskôr ako o štyridsať dní, je dobré poprosiť kňaza, aby sa pomodlil nad matkou a dieťaťom modlitby stanovené na štyridsiaty deň po pôrode. A tak by sme mohli pokračovať ďalej. Na každej liturgii, každý deň, po

celý náš život nám Cirkev ponúka účasť na Eucharistii, ktorá je najväčším liekom na každý neuh a najväčšou ochranou pred každým zlom, no málo kto k nej častejšie pristupuje. Cirkev ponúka silné a sväté modlitby aj pri vstupe do manželstva, no aj tie čoraz viac ľudí obchádza a neprijíma. A tak je to až po hrob. Keď je človek veľmi starý a silno trpí, Cirkev ponúka modlitby za to, aby Boh skrátil toto utrpenie a prijal človeka skôr k sebe, no málo kto o takéto modlitby prosí. Namiesto toho niektorí ľudia chcú vziať moc nad životom do svojich rúk a hľadajú spôsob ako dosiahnuť povolenie skrátiť človeku život zásahom iného človeka, čím sa vykonáva ťažký hriech samovraždy a vraždy. Keď nakoniec človek zomrie, Cirkev ponúka „Kánon na odchod duše“, aby odchod duše od tela bol pokojný a Bohom požehnaný, no aj o ten málo kto z príbuzných kňaza požiada. Boh a Cirkev má teda všetko a je ochotná nám vždy pomôcť. Záleží už iba od nás, či o túto pomoc stojíme a či sme ochotní priložiť ruku k dielu a trochu sa ponamáhať, aby sme našli pomoc v našich trápeniach s Božím požehnaním a užitočne nielen pre naše telo, ale najmä pre našu dušu a spásu.“

S úctou a láskou v Christu

jerej Štefan Pružinský, ml.

Ako si nájsť dobrú manželku?

Ako si nájdeš manželku, s ktorou šťastne prežiješ celý život? Na čo sa majú sústrediť budúci duchovní pri výbere matušky? Vedie k rodinnému šťastiu to, že chlapec i dievča navštevujú chrám a majú prehľad v cirkevných veciach?

Na tieto otázky seminaristov (z Kolo-my) veľmi zaujímavo a skúsene odpovedal prot. Maxim Kozlov.

Biskupi prichádzajú a odchádzajú, ale žena ostáva!

V súčasnosti sú veľkým problémom rozvody, nielen v rodinách pravoslávnych veriacich, ktorí navštevujú chrám, ale aj v rodinách kňazov. V 80. rokoch prichádzali ľudia na duchovné školy, nie hneď po ukončení štúdia, ale minimálne po ukončení základnej vojenskej služby. Mnohí prichádzali, keď mali 25 alebo aj 30 rokov. Priemerný vek študenta bol o dosť vyšší ako je tomu dnes, keď väčšina seminaristov sú absolventmi škôl (t.j. semináriu končia ako 22 - 23 roční). Povedzme si priamo. Nedá sa tu vraviť o akomsi osobitom vzťahu k duchovnému vedeniu, dušpastierstvu, múdrosti prameniacej zo životných skúseností. A napokon, aj čo sa týka založenia si rodiny v tomto veku, je možné hovoriť skôr o začiatkoch ako o konečnom zavŕšení, ale absolvent sa musí rozhodnúť. Niektorým dokonca vravia: Ožeň sa alebo sa nechaj postrihnúť, vysvätiť na kňaza! Cirkev ňa päť rokov vzdelávala a ty teraz zaháľáš, nerobíš nič, si zbytočný.

Ale hoci by vznikali akékoľvek problémy praktického rázu a dokonca aj keby sa mal „arcibiskup nahnevať“, netreba sa ženíť len preto, aby sme vyhovelí arcibiskupovi. Veď celý život máme pre-

žiť s touto ženou a nie s arcibiskupom. Arcipastieri s rokmi alebo pri povýšení odchádzajú a táto žena s nami ostáva navždy! Takže je lepšie v tomto prípade zaujať tvrdý postoj.

Ak obaja navštevujú chrám = rodinné šťastie?

V tomto prípade sa seminarista – bohoslovec v ničom nelíši od obyčajného mladého muža, pretože presne takisto môže spraviť chybu. Aj keď už vychádzame z princípu, „je jedno, s kým sa oženiť, hlavne nech je to do septembra,“ musíme vedieť, že v tejto lotérii sa málokedy vyhráva jackpot.

Mimochodom, na cirkevných obciach je celkom iný problém. U nás na päť dievčat pripadá jeden viac menej normálny mladý pravoslávny chlapec, proste taký, aby sa pri ňom dalo počítať, že je vhodný na manželský život. Teraz nemám na mysli špecifických ľudí, ktorí sú deťmi do 55 rokov a nevedia sa zmestiť do kože.

Otázka, čo sa týka kritérií

Je to, že obaja navštevujú chrám dostatočným základom pre šťastný rodinný život? Samozrejme, že nie! Pretože, keby sa na tomto základe rysoval veľký alebo hoci menší svet alebo raj na zemi, v pravoslávnych štátoch 15. alebo 19. storočia by sa nám podával obraz takéhoto rajského bytia. Cítili sa obyvatelia Byzancie v 8. storočí alebo Ruska v 18. storočí ako v raji? Hoci sa nám zdá, že vtedy bolo veľmi dobre, je jasné, že ich existencia nebola bezproblémová. Vezmime si len klasickú ruskú literatúru o živote ľudí v 18. storočí. Ani Eugen Onegin, ani Rodion Raskolnikov nežili bez problémov. Áno, ani reálnym lu-

ďom tých čias sa mnohé veci nedarili, dokonca bol problém si nájsť nevestu aj napriek tomu, že skoro všetko obyvatelstvo chodilo do chrámu.

Skazená žena, čo číta akafist

Jednoducho je potrebné hľadať dobrého človeka! Pretože, keď je to dobrý človek, tak potom dievča pritiahne, snaží sa ísť za ňou - dievča za svojim veriacim ženíchom a chlapec za svojou v Cirkvi žijúcou nevestou. Duša dobrého človeka sa odkrýva Bohu, hoci to nie je vždy zrazu. A hoci je človek uvedený v chráme do Cirkvi, ale je zlý, je ťažšie ho napraviť. Stáva sa, že ona je skazená žena, hoci číta akafisty! Pozri, ak dievča, ktoré nechodí do chrámu začne čítať akafisty, je šanca, že sa napraví, ale pri takejto „skazenej žene“ neexistuje už tá možnosť.

Ak sa vám pozdáva matka, držte sa dcéry, iste bude dobrá i dcéra!

Existujú dve staré, ale dobré a konkrétne rady. „Keď si vyberáte nevestu, pozrite aj na jej mamu. A položte si otázku. Chcem žiť s takou ženou o 25 – 30 rokov?“ Ak je vám sympatická jej matka, je to silný argument, hoci nie výlučný v prospech vašej vyvolenej. Veď je pravidlom, že dcéra sa bude podobať na svoju matku. Nie ako teraz, keď je mladá, milá a má pre vás slabosť. Ale o 25 rokov sa iste na ňu bude podobať. Ak sa vám pozdáva matka, pevne sa držte svojej nevesty - jej dcéry.

Po druhé: všimnite si, ako sa vaša vyvolená správa k rodičom. Nie pri vás, ale v nepredvídanej a neriadenej zvláštnej nenásilnej situácii. Presne tak sa bude o nejaký čas správať aj k vám. Ak láska, úcta a umenie sa zdržať, váženie si rodičov sú prítomné v jej správaní, znamená to, že sa dokáže podobne správať aj

k mužom.

No a ak by ste po pár týždňoch známosti počuli svoju priateľku hovoriť, akí sú rodičia zlí, ako ju nechápu, a keď začujete ako do telefónu vraví: „No dobre mama, už končí! Mám dôležitý rozhovor (s vami)“, potom utekajte, lebo prejde trochu času bude rozprávať s druhými a presne takto bude končiť telefonáty aj s vami. Je to veľmi vážny fakt.

Rodina nie je výrobné družstvo

A ešte jedna vec. Keď počúvam ako naši mladí duchovní rozprávajú o rodine, začínam naberať dojem, že hovoria o vytváraní výrobného družstva na riešenie demografickej otázky. Dvaja tvrdohlaví ľudia sa v ich rečiach stretávajú v tom správnom zmysle vtedy, akoby mali pomáhať prezidentovi Putinovi vyriešiť problém natality (rodenie detí) a viac jeden od druhého nič nepotrebujú. No ubezpečujem vás, že rodina je puto medzi mužom a ženou podľa vzoru puta Christa a Cirkvi, netreba rodinu ohraničovať iba na demografický činiteľ. Božou milosťou je to Tajina - „Tajina velija jest“ (veľká Tajina), v ktorej sa skrýva toho toľko, že je nemožné ju takto zjednodušovať.

Tvoja vyvolená sa ti musí páčiť

Teraz, po tom vznešenom, filozofickom, poviem niečo jednoduché - Tvoja vyvolená sa ti musí páčiť. Nie ako rovnako zmýšľajúca a jednoducho pravoslávne dievča, ale páčiť sa tak, ako obyčajné dievča. Musíš po nej túžiť nielen ako po človeku, s ktorým sa môžeš pomodliť akafist.

Prot. Maxim Kozlov

Zapísala Pelageja Tjurenková

Preložil Alexander Haluška

Buď sám sebou

Istý prezident raz pozval svojich priateľov na večeru. Oni však u prezidenta ešte nikdy neboli, preto si aj robili starosti ako sa majú správať. Mala to byť jedna honosná večera, na ktorú bolo pozvaných aj mnoho významných hostí. Keďže nevedeli, aké zvyky má prezident pri jedle, dohodli sa, že budú robiť všetko presne tak, ako bude robiť aj on. Na stoly priniesli predjedlo, po chvíli hlavné jedlo, potom sa rozprávali a to čo robil prezident, jeho priatelia to robili tiež. Všetko bolo v poriadku do chvíle,

kým mu nepriniesli kávu. Prezident ju vylial do tanierika a hostia, v očakávaní, čo bude nasledovať, urobili to isté. Potom do nej pridal cukor

i smotanú. Aj keď sa ostatní stolujúci divili, čo robí, zopakovali všetko po ňom. Následne pán prezident vzal tento tanierik a položil ho nečakane pred mačku.

Ako často napodobňujeme niekoho, o kom si myslíme, že sa pred ním nesmieme zhodiť! Premýšľajme o tom, koľko nezmyselných vecí robia ľudia len preto, aby sa podobali niekomu významnému. A koľko dobrých skutkov konajú mnohí len preto, aby ich ľudia videli.

Ruže

Istý človek sa rozhodol pestovať ruže. Každý deň ich starostlivo polieval, prihovárал sa k nim a príkladne sa o nich staral. Jedného dňa, keď už ruže mali púčiky, si všimol, koľko je na každej stonke trňov. Pomyslel si: „Ako môže taký krásny kvet vyrastať na stonke s toľkým trnám?“ Sklamalo ho to natoľko, že sa prestal o kvety starať a polievať ich. skôr než ruže rozkvitli, zvädli.

S ľuďmi je to podobne. V každom z nás sa od narodenia rozvíja ruža, ktorá rastie uprostred trňov našich nedostatkov. Mnohí si však pri pohľade na seba všimnú len trnie – vlastné chyby. Myslíme si, že nič dobré nedokážeme – a sme z toho zúfalí. Zabúdame polievať dobro, ktoré je v nás. Môže sa tak stať, že si preto svoje schopnosti ani nikdy neuvedomíme.

Mnohí nevidia ružu, ktorá v nich rastie. Musí im ju ukázať niekto iný. Jedným z najväčších darov, aký môžeme mať je schopnosť prekonať trňovú

minulosť a objaviť ružu v sebe i v druhých. Len láska vidí napriek chybám šľachetnosť

toho druhého. Ak iných upozorníme na ruže, ktoré sa skrývajú v ich vnútri, zväčšia nad svojím trnám a po čase rozkvitnú do nádherného plného kvetu.

Ale nezabúdajme aj na to, že „vonkajšia krása je o to cennejšia, o čo viac vnútornej krásy skrýva.“

Podľa knihy *Nikdy sa nevzdávaj*

upravila **Andrea Gmotričová**

Milí Istinkáci, začalo krásne obdobie v roku a to sú prázdniny.
V tomto dvojčíse sme si pre Vás pripravili zaujímavé úlohy.

1. Kto krstil Isusa Christa na rieke Jordán? _ _ _ _ _

Poukladaj písmenka ktoré sa na vysypali a nájdeš odpoveď na otázku.

                  T   R   J
E
Á
                                  I
T   K   S
                                  E   N

2. Doplňte chýbajúce slová v tropari Roždestva Jána Krstiteľa.

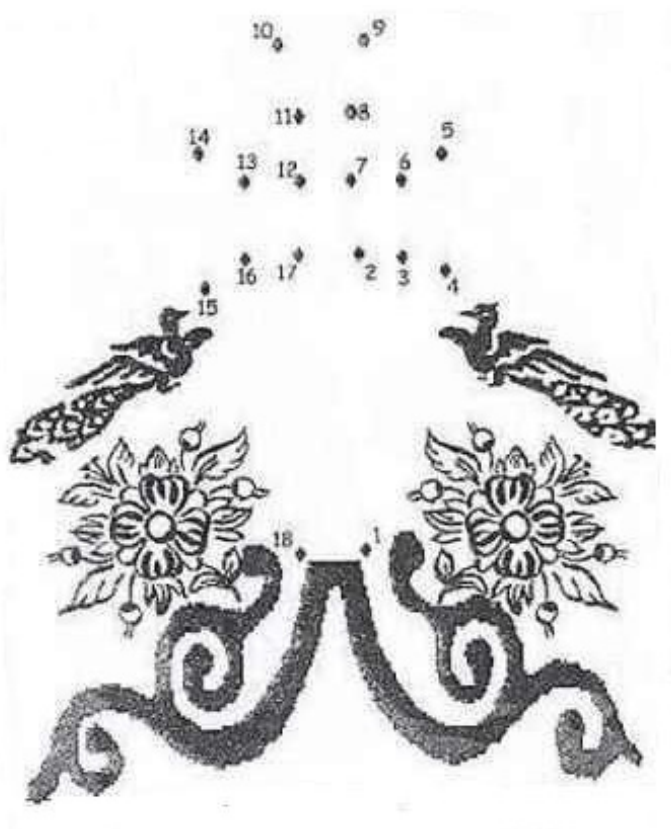
Proróče i _ _ _ _ _ prišestvija Christóva,
_ _ _ _ _ voschvalíti ťa nedoumíjem mý,
ľubóviju čtúščiji _ _ : neplódstvo bo _ _ _ _ _ i
óťčeje bezhlásije razrišísja,
slávnym i _ _ _ _ _ tvojím roždestvóm,
i voploščénije _ _ _ _ _ mírovi propovídujetsja.

ťá Predtáce róždšija dostójno Sýna Bóžija čestným

3. V tejto úlohe si vymaľujte Jána Krstiteľa.

4. V ďalšej úlohe pospájajte čísla a vznikne vám obrázok a potom si ho môžete vyfarbiť.

5. V nasledujúcej úlohe sa nám pomiešali cnosti s hriechmi. Cnosti zakrúžkujte červenou farbičkou a hriechy hnedou.

láska, pýcha, lakomstvo, radosť, pokoj, závisť,
trpezlivosť, smilstvo, dobrotivosť, milosrdenstvo, hnev,
lenivosť, klamstvo, dôvera, klebetenie, tichosť, závisť,
zdržanlivosť, pokora, štedrosť

6. Posledná úloha je pre šikovné ručičky. Vyfarbite si ikonu Preobrazenia Hospoda našeho Isusa Christa.

1. Nasledujúci cirkevnoslovanský text skúste preložiť do slovenčiny:

РЖѢТВО ТВОЕ, ХРѢТЕ БЖЕ НАШЕ, ВОЗВЕА МІРОВИ СВѢТЪ
РАЗУМА: ВЪ НЕМЪ БО СВѢЗДАМЪ СЛЪЖАЦІИ, СВѢЗДОУ
ОУЧАХДЕА, ТЕБѢ КЛАНАТИСА СЛНЦУ ПРАВДЫ, И ТЕБЕ ВѢДѢТИ
СЪ ВЫСОТЫ ВОСТОКА: ГДН, СЛВА ТЕБѢ.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Nasledujúce cirkevnoslovanské slovíčka skúste preložiť do slovenčiny:

РЖѢТВО ПРЕСЪАА БЦЫ - .....

ХРѢТІАНЕ - .....

ХВАЛІТЕ ИМА ГДНЕ - .....

ΠΌΓ'Τ'Ζ - .....

ΠῤῥΌΚ'Ζ - .....

ΦΕΛΩΝῤ - .....

ϞῶΒέρζη Νάμζ - .....

ЦῤКОВНОСЛАВѦНСКІѦ ꙗꙑЫК'Ζ -

.....

Цῤῤ - .....

ОῤЧῤῤ - .....

ОῤГΌΔΗΝΗΚ'Ζ - .....

3. Nasledujúci text napísaný latinským prepisom skúste napísať v cirkevnoslovančine:

*Christós voskrése iz mértvych, smértiju smérť popráv
i súščym vo hrobích život darováv.*

.....

.....

.....

4. Nasledujúce slovíčka v slovenskom jazyku skúste preložiť a napísať cirkevnoslovančinou:

Apoštol Filip - .....

Ríza - .....

Spása - .....

Sviečka - .....

Žiak - .....

Cirkev/chrám - .....

Serafim - .....

Tajomná večera - .....

Stôl/jedáleň - .....

Oltár - .....

5. Nasledujúce texty v cirkevnoslovančine skúste prepísať do latinského prepisu a preložiť:

ТѢЦА СѢЛА

.....

ὉΨΕ ΝΑΣΙΖ

ГОШЕЇТВІЕ СѢ́АГΩ ΔΪΧΑ ΝΑ ΑΪΛΩΒΖ

ΟΥΨΕΝІЕ ПРЕСѢ́А ВЛЧЦЫ НАШЕА ВЦЫ

ΨΡΤΒІЕ ΝΕΝΟΕ

Ω ΔΡΑ Ή ΣΝΑ ΚΟΖΔΒΗΓΛΖ ΜΑ ΣΕΝ ΓΑΗ

Milí čitatelia, dnes Vám prinášame rozhovor s o. Petrom Humeníkom, správcom cirkevnej obce Humenné.

Otázka: Otče, akým spôsobom ste sa dostali na PBF?

Odpoveď: Bola cesta k štúdiu na PBF v mojom živote jednoduchá? Zložitá? Tieto otázky si sám kladiem dodnes. Narodil som sa v malej dedinke Medvedie v okrese Svidník, ktorá už v 20. rokoch minulého storočia sa vrátila do lona Pravoslávnej cirkvi a to vďaka lodomirskému monastieru, ktorý od našej obce bol vzdialený iba 10 km. Svoje detstvo som prežíval pod duchovným vedením vtedy u nás pôsobiaceho otca jeromonacha Ambrosija Špačka. Otec Ambrosij neodišiel s ostatnými mníchmi ako vieme hovoriť „za veľkú mláku“, ale ostal pri tých veriacich, ktorí tu potrebovali duchovných vodcov aj v časoch povojnových a tiež počas tzv. normalizácie. Bol pre mňa veľkou inšpiráciou pre môj duchovný život. Ako každý mních aj on bol viac uzavretý pred ľuďmi a uprednostňoval duchovné hodnoty života. Ako malý štvorročný chlapec som stratil otca, ktorý tragický zahynul. Čakal nás ťažký sirotsky život. Ako dieťa som nie vždy chápal, že ja si nemôžem dovoliť a dopriať si to, čo ostatné deti, ktorých rodičia na tom finančne boli oveľa lepšie zabezpečení ako my. Otec Ambrosij bol ten, ktorý, keď som ho navštívil, vždy ma

obdarúval nejakou sladkosťou napríklad iba kúskom zemiakovej čokolády, čo pre mňa v tom čase malo nesmiernu cenu. A práve už tu sa začali rodiť moje túžby k tomu, aby som raz aj ja mohol sa stať duchovným a podobne ako on aj ja by som mohol pomáhať a robiť šťastných iných. Pamätám si na jeden rozhovor s otcom Ambrosijom. Pýtal som sa ho ako sa ja môžem stať duchovným. On mi vtedy neodpovedal podľa môjho očakávania. Povedal mi: „Chlapče, si sirota, už si si niečo vytrpel a kňazská služba je ešte ťažšia ako sirotsky život.“ Vtedy som nechápal podstatu jeho pre mňa neuspokojivej odpovedi. Prišiel rok 1968, povolenie činnosti gr. kat cirkvi a ich násilné prenasledovanie pravoslávnych veriacich ma iba utvrdilo v tom, že moja cesta ma má viesť k duchovnej službe a brániť vtedy ešte nepoznané celkom pravoslávne pravdy voči tým, ktorí pod rúškom náboženstva tvorili nepokoj, násilie a prenasledovanie sv. pravoslávia. Dopomohol mi k tomu aj nový dušpastier našej cirkevnej obce otec dnes už mitr. prot. Mgr. Michal Hrustič, ktorý ako mladý duchovný veľmi pozitívne pôsobil na našu vtedy ešte početnú mládež na cirkevnej obci. A tak v roku 1970 som nastúpil na PBF v Prešove.

Otázka: Aké boli Vaše študentské roky?

Odpoveď: Čo sa týka samotného štúdia, myslím si, že som bol

priemerným študentom. Počas štúdia ma najviac zaujal ako prednášajúci mitr. prot. prof. ThDr. Pavel Aleš, ktorý nám okrem iného prednášal aj Dejiny pravoslávnej cirkvi. Predtým som k histórii nemal nijaký väčší vzťah, ale jeho prednášky ma zaujali natoľko, že moja diplomová práca bola práve z histórie. Tým nechcem povedať, že ostatní prednášajúci sa nám nevenovali. Naopak, počas nášho štúdia to neboli iba prednášajúci profesori, ktorí si odprednášali učivo, boli to otcovia, ktorí s nami trávili hodiny na seminári, dennodenne sa s nami rozprávali a podľa svojich skúseností nás pripravovali na dušpastiersku službu.

Otázka: Aký bol Váš najpozitívnejší, alebo, lepšie povedané, najúsmevnejší zážitok počas štúdia na PBF?

Odpoveď: Tých zážitkov bolo počas štúdia veľa. Boli radostné, smutné ale aj také, ktoré narušovali seminárny poriadok. Za to sme boli volaní potom na koberček. Ale takto už počas študentských rokov chodí. Neboli sme svätuškári a vyparatili sme toho niekedy až až. Potom sme zase dlhšie sekali dobrotu.

Otázka: Po tom, ako ste doštedovali na fakulte, ktorá bola Vaša prvá cirkevná obec a ako ste sa tam cítili?

Odpoveď: Chirotóniu na diakona a duchovného som prijal z rúk dnes už nebohého blaženejšieho vladyku Nikolaja v marci 1975.

Hneď po ukončení štúdia na PBF som bol 15. júlom 1975 ustanovený za správcu cirkevnej obce Soboš s filiálnymi obcami: Šapinec, Matovce, Francovce a Fijaš. Po tom, ako som obdržal dekrét a prevzal agendu cirkevnej obce, som niesol plnú zodpovednosť za cirkevnú obec. Bol som bez kantora, matuška vtedy ešte nemala skúsenosti s kantorovaním a tak sme sa pretĺkali ako sa dalo, ale všetko s pomocou Božou sme zvládali. Dodnes, aj keď to boli ťažké začiatky, radi na ne spomíname.

Otázka: Otče, Vy pôsobíte na PCO Humenné. V čom je podľa Vás iná pastorácia na dedine a v meste?

Odpoveď: V júli 1993 som bol preložený z PCO Bajerovce na PCO Humenné. Bohoslužby sa vykonávali v drevenom chráme sv. archanjela Michala v humenskom skanzene. Zároveň bol v meste na Sídlisku II rozostavaný veľký chrám. Mojou úlohou bolo ho dokončiť. Financie však neboli žiadne. Brali sme pôžičku, aby sme mohli prikryť chrám tak, aby nepremokli cez zimu klenby. Bol som nútený navštevovať cirkevné obce spolu s členmi rady a doslova žobrať. Nie vždy sme sa stretli aj u našich veriacich s pochopením. To odraďovalo veriacich chodiť na zbierky. Bolo to veľmi ťažké, aj keď mi mnohí vtedy cirkevnú obec Humenné závideli. Vždy som prosil Hospodina, aby mi dal silu prekonávať každodenné

prekážky. Vtedy som pôsobil aj ako tajomník pre pastoráciu a katechizáciu v Prešove na biskupskom úrade, čo pre mňa bola ďalšia záťaž, lebo bolo nutné riešiť mnohé problémy na našich cirkevných obciach, či už výstavby nových chrámov, vyučovanie náboženstva na školách a taktiež zlepšovanie pastoračnej činnosti na cirkevných obciach.

Čo sa týka pastorácie v meste a na dedine, myslím si, že tak v meste, ako aj na dedine je potrebné nepretržite a v plnosti venovať sa duchovnému životu veriacich. V meste je o to ťažšie, lebo duchovný nie vždy má možnosť bližšie sa s pravoslávnu rodinou kontaktovať. Veľakrát ani

nevieme kde daná rodina býva. Na dedine tento problém nie je. Preto je dôležité, aby duchovný v meste každodenne vykonával bohoslužby a k veriacim sa neustále prihovárал. Taktiež je potrebné veriacich motivovať k duchovným hodnotám. V meste sú rôzne spoločenské

podujatia, kde sa ľudia kultúrne vyžívajú, veľa krát aj na úkor bohoslužieb, preto treba vytvárať rôzne aktivity, ktoré by veriaceho viac spájalo s duchovným, chrámom a bohoslužbou.

Otázka: Vy na svojej cirkevnej obci máte aj mládežnícku skupinu nášho Bratstva, aká je spolupráca mládežníkov s cirkevnou obcou?

Odpoveď:

Áno na našej cirkevnej obci pôsobí aj mládežnícka skupina BPM. Myslím si, že spolupráca s mládežou je veľmi dobrá. Naša cirkevná obec je si plne vedomá toho, že mládež už od útleho veku je riadnym členom Cirkvi a našou povinnosťou je starať sa a vychovávať ju v kresťanskom duchu. Už pri udeľovaní

sviatosti krstu a myropomazania kladieme dôraz na to, aby si rodičia a krstní rodičia uvedomovali, že pokrstiť dieťa a viac sa o jeho duchovný život nestarať, znamená to podobne, ako by matka dieťa síce porodila, ale viac sa oň nestarala.

Samozrejme, že za duchovný rast je zodpovedná aj Cirkev, ktorá prijala človeka za svojho člena a preto je povinná starať sa o svojho veriaceho, nedovoliť, aby sa strácali „ovečky“. Každý duchovný je povinný takúto stratenú ovečku hľadať a privádzať ju do bezpečia. PCO plniac si túto povinnosť, vytvára dobré podmienky pre našu mládež napríklad zabezpečením vyučovania náboženstva na školách, zriadením teologického krúžku, organizovaním letných táborov, prípravou rôznych náboženských programov a pod.

Otázka: Oplatí sa podľa Vás pracovať na cirkevnej obci s mládežou?

Odpoveď: Čo znamená, či sa oplatí pracovať s mládežou na cirkevnej obci? Má to byť samozrejmosť a povinnosť každého duchovného. Mládež je ako rastlinka zasadená v záhradke. Čo s takou to rastlinkou robí dobrý hospodár: okopáva ju, zalieva, pleje... a výsledkom jeho práce je, že rastlinka sa mu odmení dobrými plodmi. To isté je aj s mladým človekom. Dnes do nej zainvestuješ, ale plody prídu až neskôr. Myslím si a som presvedčený o tom, že na každej cirkevnej obci by sa duchovný mal usilovať o založenie skupiny BPM. Je pravdou, že na našich cirkevných obciach je malo mladých ľudí, to však neznamená, že keď mám na cirkevnej obci dvoch – troch mládežníkov, že sa neoplatí s nimi pracovať. Christos povedal: „Lebo kde sú zhromaždení dvaja alebo traja

v mojom mene, tam som ja medzi nimi“ (Mt 18, 20). Je oveľa jednoduchšie pracovať s malou skupinkou ako s početnejšou. Zoberiem si pár detí do auta a už som niekde v lesíku na opekačke, alebo na kúpalisku a tak pod. No ak skupina je početnejšia, aj organizačne je to náročnejšie. Nebolo by na zahodenie zaoberať sa myšlienkou vytváraním mládežníckych skupín tam kde je malý počet detí v rámci dekanátu. Možnosti je veľa, treba ich len začať realizovať.

Otázka: Čím by mal osloviť kňaz mladého človeka, aby sa mladý človek živo zapájal do cirkevného života?

Odpoveď: V prvom rade nadviazať s rodinou detí úzky kontakt. Hľadať cestu zblíženia sa s mladým človekom. Pracovať na tom, aby ste pre neho bol dôveryhodnou osobou, aby vám dôveroval a mohol sa vám zdôveriť s problémami, s ktorými sa nezdôverí nikomu inému. Zapájať ho do duchovného života. Napríklad viesť ho k obsluhu v chráme, upratovaniu chrámu a pod. Ale to najhlavnejšie je, aby ste ho nepodcenili, nesklamali a nezradili. Na záver mi dovoľte pozdraviť našu pravoslávnu mládež, popriať im veľa Božej milosti, duchovných a telesných síl, aby aj naďalej mohli byť tými, ktorí budú medzi mladými ale aj dospelými ľuďmi misijne pôsobiť pre blaho Pravoslávnej cirkvi a pre spásu každého z nás.

Pripravil Miroslav

„Klást’ otázky v Cirkvi je služba mladých.“

Rozhovor s otcom **Christoferom** **RD’Aloisio**, prezidentom Svetového Bratstva pravoslávnej mládeže – SYNDESMOS, ako zhrnutie Medzinárodného mládežníckeho festivalu, ktorý organizoval SYNDESMOS 2. – 9. augusta 2011 v Riane (Francúzsko). Otázky kládla **Sofia Androsenko** z Preobraženského Bratstva (Ruská pravoslávna cirkev).

Sofia: Otec Christofer, čo podľa Vašej skúsenosti priťahuje súčasných mladých ľudí do Cirkvi? Akí sú to ľudia a čo hľadajú?

Christofer: Nemyslím si, že možno urobiť principiálny rozdiel medzi mladými ľuďmi a všetkými ostatnými. Cirkev vždy priťahovala tým istým a to Osobou Christa, On je život, On je nádej, On je cieľ, On je Alfou a Omegou. On priťahuje každého človeka.

No niektoré aspekty súčasného cirkevného života môžu predstavovať ťažkosti pre mnohých ľudí a teda aj pre tých mladých. Tie problémy, samozrejme, poznáme a nemyslím si, že poviem niečo nové. Napríklad Sväté Písmo sa číta tak, že ho nie je počuť, alebo nie je rozumieť čo sa číta. Ako by to bolo jedno, akoby sme chceli skryť tento problém. Myslím si, že dnes v mnohých našich chrámoch ľudia nerozumejú Písmu, nerozumejú liturgii a vplyvom toho strácajú

účasť na duchovnom živote.

Ak sa Písmo a modlitby nečítajú preto, aby sme im rozumeli, prečo by sme ich potom nemohli čítať povedzme v originálnom jazyku? Viem, že v súčasnosti sa v Rusku aktívne rieši otázka prekladu bohoslužobných textov z cirkevnej slovančiny so ruštiny. No ale ak neprekladáme texty do ruského jazyka, prečo by sme potom nemohli čítať Evanjelium po grécky? Veď v origináli je napísané v gréčtine a nie v cirkevnej slovančine. Cirkevná slovančina to je už preklad.

Pre mňa má táto otázka veľmi veľký význam. Je to dôležité pre všetkých ľudí nehladiac na vek. Anglicky hovoriaci človek, ktorý žije povedzme v Rumunsku a nerozumie ani slovo v liturgii, bezpodmienečne neprestáva byť členom Cirkvi, prijímateľom Christa, ale keď je možné vyvinúť primerané úsilie, aby sa mnohé veci v bohoslužbách stali viac zrozumiteľné ľuďom, nevidím prekážku, aby sme to urobili.

Viem, že vo Vašom Bratstve sa tejto problematike venuje väčšia pozornosť. Viem, že je s tým spojený i cieľ Vašej organizácie. Myslím si, že mať také poslanie (vyvolenie) a brať ho ako poslanie od Boha je skutočný Boží dar.

V Cirkvi existuje ešte jeden problém a to je klerikalizmus. No zároveň nie je o nič menším problémom ani antiklerikalizmus. V skutočnosti vyvážený prístup Cirkvi nemá

nič spoločné s klerikalizmom a ani antiklerikalizmom. Je potrebné zabudnúť na dialektiku týchto prúdov a vrátiť sa k základom (prvopočiatkom) existencie, ku Christovi, a uvidieť ako sa Cirkev prejavuje v uskutočňovaní

Eucharistie, pretože práve Eucharistia určuje štruktúru Cirkvi. Keď sa posnažíme objasniť, že ľud uskutočňuje Eucharistiu spolu s klérom, a klér, ktorý vedie toto uskutočňovanie, robí to

spolu s ľudom, vtedy sa nám podarí prekonať dialektiku klerikalizmu a antiklerikalizmu.

Práve liturgia analogickým obrazom určuje administratívne aspekty života Cirkvi. Pokiaľ sa naša účasť v liturgii nestane hlbšou, nie sú možné žiadne reformy formy cirkevného vedenia (cirkevnej štruktúry). Prehĺbenie liturgického

života sa prejaví i na riadení Cirkvi i na jej učení.

Je tu ešte jeden vážny aspekt. Cirkevné učenie sa dá chápať aj moralisticky. Často sa stáva, že ľudia, ktorí nemajú až taký prehľad v teo-

ológii a nepoznajú veľmi dobre Sväté Písmo, prichádzajú ku kresťanom a pýtajú sa: „Robiť to a to je kresťanské (podľa kresťanstva dobré)? Právoslávna cirkev dovoľuje správať sa tak a tak?“

Samotná

formulácia takejto otázky protirečí Písmu. Nerozumiem takýmto otázkam.

Sofia: Akoby sa pýtali advokáta...

Christofer: Áno! Presne tak. Poslanie Cirkvi je často od základov nesprávne chápané. Sme povinní poušilovať sa pomôcť ľuďom, aby pochopili, že úlohou Cirkvi nie je

poskytovať právnické rady (konzultácie) alebo určovať pravidlá zaväzujúce, ako sa správať v spoločnosti. My ako kresťania sme povinní byť svetlom a svedkami slobody. Jednoducho v spoločnosti existuje mnoho predstáv o Cirkvi, ktoré nezodpovedajú skutočnosti.

Sofia: Ako môžeme prispieť k tomu, aby sa tento stav zmenil? Je možné predpokladať, že práve u mladých je na to akési osobitné „povolanie“?

Christofer: Myslím si, že mladí ľudia majú osobitý dar, ktorý tkvie v tom, že sú mladí. Mladí ľudia sú v oveľa menšej miere zväzovaní (obmedzovaní) rôznymi povinnosťami, sú viac slobodní, a tiež mládežníci sú viac bezprostrední, naivní v dobrom slova zmysle. Môžu zadávať v Cirkvi jednoznačné otázky. A klásť otázky v Cirkvi, to je už služba. Keď sa pýtaš, nie je samozrejmé (nemusíš poznať odpoveď), že poznáš odpoveď, ale dávaš tým možnosť pôsobiť Svätému Duchu. Ak sa spolu sústredíme na nejakú otázku a seriózne sa budeme snažiť pochopiť danú problematiku, vtedy kvôli našej láske bude Svätý Duch pôsobiť a osvecuje Cirkev. A tak môže nájsť odpovede na najzávažnejšie otázky/problémy. Kto sme zač, aby sme si mysleli, že máme odpovede? My ich nemáme. Ale máme otázky, o ktorých predpokladám, že pochádzajú od Svätého Ducha. A práve mladí ľudia ich môžu zadávať.

Je to podobné ako v rodine, kde majú sedemročného chlapčeka, ktorý sa spytuje rodičov: „Kde je náš dedko? Prečo sú títo ľudia chorí? Prečo bolo zemetrasenie? Akým smerom sa uberajú dejiny?“ Viem presne, že sedemročné deti kladú takéto otázky. Nepoznajú na ne odpovede, ale tieto otázky sú pre nich veľmi dôležité a dospelí na nich reagujú. Preto deti takýmto spôsobom vykonávajú službu svojim rodičom. Mládež v Cirkvi má byť presne ako malé deti v rodine. Nie vždy poznajú odpovede, ale už len samotné kladenie otázok pomáha rodine napredovať, rásť.

Sofia: No ak sa pozrieme na súčasnú mládež a obzvlášť tú mimo Cirkvi, mnohí mladí ľudia už okolo 20. roku života strácajú túto schopnosť klásť otázky, pociťujú istý diskomfort pochádzajúci z nejakých problémov?

Christofer: Áno, to je pravda. Je možné stať sa starým v mladosti, ale je tiež možné byť mladým v starobe. Je to vskutku neľahká otázka. Ale nie je dôležité to, či sme mladí, alebo starí, dôležité je udržiavať v sebe vieru vo Vzkriesenie. Je možné byť starým, ale zároveň veľmi mladým vo svojej nádeji. A práve do toho je potrebné sa vložiť. Ale hľa, táto naivnosť a bezprostrednosť nie sú nám dané navždy.

Sofia: Počas festivalu sme veľa hovorili o tom, že v Cirkvi existujú naliehavé problémy a SYNDESMOS sa snaží v prvom rade

práve tie riešiť. Čo si môžeme odnieŤ (aký postoj) k najaktuálnejším otázkam z tohto stretnutia?

Christofer: Hlavná otázka, ktorú sa snažíme zodpovedať, je: „Ako môžeme poslúžiť Cirkvi?“ Táto otázka stojí pred nami dokonca aj vtedy, keď sa menia konkrétne formy našich aktivít. Snažíme sa dať si odpoveď na túto otázku vychádzajúc z tých možností a východísk, s ktorými disponujeme, ktoré máme.

Myslím si, k dnešnému dňu je pre nás nesmierne dôležité pokúsiť sa prehĺbiť v Cirkvi chápanie „sobornosti“ (katolicity, všeobecnosti) a to na všetkých úrovniach cirkevného života. Je to životne dôležitý problém a to nielen podľa môjho názoru, ale aj podľa názoru členov SYNDESMOS-u. A nakoľko Vy v tomto roku sa vo Vašom Bratstve venujete slúženiu, chcel by som poznamenať, že táto problematika je veľmi tesno spojená s témou sobornosti. Sú to všetko ekleziologické otázky. Ekleziológia (časť teológie zaoberajúca sa Cirkvou) určuje mnohé v živote Cirkvi.

Sofia: **To znamená, že je reč o tom, ako Cirkev chápe a spoznáva samu seba?**

Christofer: Áno a aj o tom, ako môže pôsobiť, konať na rozličných úrovniach svojho života. Napríklad ako Cirkev existuje na úrovni cirkevnej obce, na úrovni eparchie, na úrovni autokefálnej Cirkvi, na celosvetovej úrovni, ako existuje, keď je „rozdelená“ na niekoľko rôznych

cirkví? Sú to všetko aktuálne a neodkladné otázky. Hoci sú u každej Cirkvi svojské osobitosti, no sú aj problémy spoločné pre všetky Cirkvi. Bolo by veľmi dobré, keby sme mohli urobiť niečo preto, aby sa ľudia stretávali a spolu hľadali riešenia týchto spoločných problémov, ktorých nie je málo.

Sofia: **Otec Christofer, posledná otázka: Čo sa vám najviac páčilo na našom festivale?**

Christofer: Veľmi sa mi páčilo to, že sa nám podarilo odhaliť, čo znamená pojem „radosť“ a utvrdiť sa v tom, že tento pojem chápeme rovnako. A, samozrejme, nemôžem skrývať radosť z toho, že sa tu stretlo mnoho ľudí z rôznych krajín. Pre mňa osobne je ešte jeden dôvod na radosť preto, lebo desať rokov späť som, práve tu v Sen Marin bol účastný na organizovaní podobného festivalu a tento rok je tu ten istý duch ako predtým. Nakoľko tento festival priniesol mnoho ovocia, verím, že tomu bude tak i po tomto stretnutí.

Ďakujem!

Otázky kládla Sofia Androsenko, informačná služba Preobraženského Bratstva (Ruská pravoslávna cirkev).

Preložil Alexander Haluška

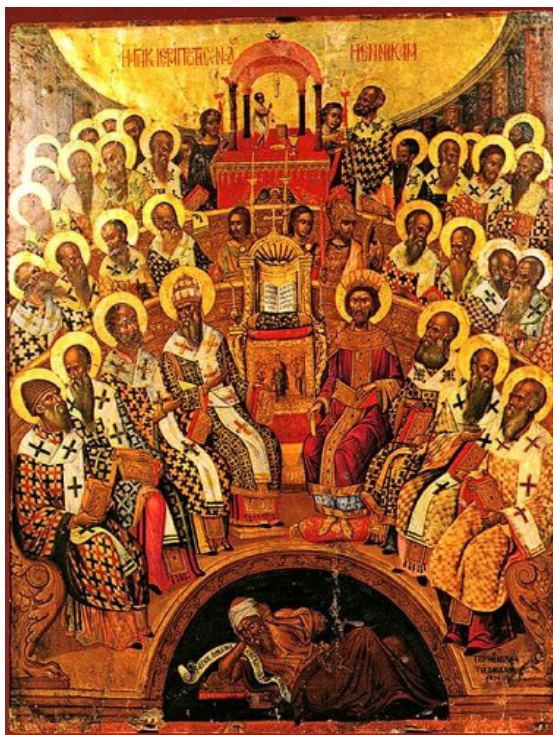

1. všeobecný snem

Okolo roku 318 sa vyhrotil spor medzi alexandrijským presbyterom Áriom a Alexandrom, biskupom v Alexandrii. Ários pochádzal z Líbie, teologické vzdelanie nadobudol v Antiochii. Bol veľmi inteligentný, skvelý rečník, mal postavu askétu - vychudnutá postava a tvár, silný charakter, všetky tieto hodnoty vedel využívať pri rozširovaní svojho bludného učenia. Bol monoteistom (viera v jediného Boha), judaistom na pôde kresťanskej teológie. Tvrdil, že je len jediný Boh – a to Otec. Syn a Duch sú najvyššie a prvorodené stvorenia, ktoré svoje bytie dostávajú od Otca a z vôle Otca. Podľa jeho učenia Syn nie je v ničom podobný Otcovi, Syn sa nazýva Bohom len z Otcovej milosti, podlieha znameniam ako jeden z tvorstva. Názory Ária vzbudzovali pozornosť ľudí, na uliciach Alexandrie sa začali častejšie objavovať výtržnosti medzi obyvateľstvom. Kresťania sa stávali terčom posmeškov zo strany pohanov a židov. Alexandrijský biskup Alexander, po obvinení, že nadržíava bludu a novotám v dogmatike, zvoláva v roku 320 miestny snem. Tento snem Ária a jeho prívržencov (2 biskupi, 5 kňazov a 6 diakonov) vylúčil z Cirkvi. Na sneme sa zišlo sto biskupov. Ariáni si našli útočisko u biskupa Euzébia Nikomédske-

ho. Euzébios bol vplyvný cirkevný hodnostár, príbuzný cisárskej rodiny. Ários vyhľadal Euzébia aj preto, lebo spolu študovali v antiochijskej škole. Euzébios posielal list Alexandrovi, v ktorom stojí, aby sa zmieril s Áriom a postavil sa na jeho stranu. Na jeseň v roku 324 sa konal snem v Antiochii pri príležitosti vysviacky nového biskupa. Zhromaždení Otcovia sa vyslovili k heréze a odsúdili Ária. Koncom mája v roku 325 zvoláva Konštantín cirkevný snem do mesta Nicea. Otvorenie snemu bolo neobyčajne slávnostné. Konštantín bol oblečený v hodnostných regáliách, odznakoch svojej moci. Euzébios Cezarejský (historik Cirkvi a cezarejský biskup) vstúpil s uvítacou rečou. Pravdepodobne snemu predsedal Hosios Kordobský a Eustatios Antiochijský. S rečami oficiálne vstupovali len biskupi; presbyteri a diakoni mohli vstupovať iba ako poradcovia. Najprv predniesol vyznanie viery v ariánskom duchu Euzébios Nikomédsky. Ten však veľmi rýchlo Otcovia odsúdili. Ariánstvo bolo teda snemom odmietnuté, nebolo však vyvrátené. Bolo treba zostaviť symbol viery, Otcovia chceli takýto symbol zostaviť z textov Svätého Písma, ale vyvrátiť ariánske názory na základe biblických citátov sa zdalo byť nemožné. Vtedy Euzébios z Cézairey predstúpil a predložil snemu vzor symbolu viery, ako správ-

ny origenista (bohoslovci, ktorí študovali v alexandrijskej škole, ktorú preslávil slávny Origenes. Vo výklade Sv. Písma videli hlbší obsah, tajomný a vyšší zmysel). Tento text neobsahoval ariánske prvky a celý bol zostavený z biblických výrokov, čoho si tak želali Otcovia cirkvi. Tento text Otcovia upravili, niektoré veci z neho odstránili, iné doplnili, napr. slovo *omóusios* (jednobytný, cirk. slov. jedinósúščnyj). Ariáni toto slovo nemohli nijako

Ikona prvého všeobecného snemu

priať, lebo popieralo ich učenie, tézu. Tak vzniká Nicejský symbol viery. K symbolu bola pridaná aj anatéma, odlúčenie od Cirkvi na všetkých, ktorí myslia ináč (t. j. ariánov). Na tomto sneme bolo vypracovaných a prijatých 20 kánonických pravidiel. Napr. Pravidlo o voľbe biskupa nie menej ako tromi biskupmi so súhlasom metropolitu. Pravidlo, že v ne-

deľu a dni Päťdesiatnice sa nemá kľačať pri modlitbe v chráme. Snem sa zaoberal taktiež otázkou slávenia Paschy a bolo rozhodnuté, aby v celej Cirkvi bola zaistená jednota v slávení tohto sviatku.

Snem odmietol návrh západných delegátov, aby bol v Cirkvi zavedený p o v i n n ý celibát duchovenstva.

1. všeobecný snem u k o n č i l cisár dňa 25. júna v roku 325. Osud ariánov, samotného Ária a jeho stúpencov, ktorí odmietli p o d p í s a ť

symbol viery, končí vylúčením z Cirkvi a poslaním do vyhnanstva. Vo vyhnanstve končia Ários, Teonu a Sekunda, ostatní ariáni sa podpísali snáď aj zo strachu z vyhnanstva. Nicejský snem sa stal počiatkom série siedmich všeobecných snemov.

Pokračovanie v nasledujúcom čísle

Pripravil Radoslav Lupjan

Deň detí v Prešove

Aj tohto roku sa konal Deň detí v Prešove. Druhého júna sme sa všetci spolu stretli na molebne v katedrálnom chráme svätého kniežaťa Alexandra Nevského. Spolu sme prosili o blahoslovenie na celý deň, ktorý nás čakal. Moleben slúžil otec Peter Dobrík a kantorovali mládežníci.

Po molebne nasledovala registrácia. Deti a mládež boli rozdelení do skupín, v ktorých spoločne navštevovali chrám svätého apoštola Jána Bohoslova na Pravoslávnom

kňazskom seminári. Tam sa zúčastnili na spoločnej besede, ktorú viedol otec protodiakon Ján Husár. Deti a mládežníci v skupinách tiež spolu obedovali a modlili sa pred jedlom tak, ako to robievajú pravoslávni kresťania.

V záhrade Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove na účastníkov čakalo kopec hier, súťaží a športových disciplín. Veríme, že si každý prišiel na svoje. Trampolína, streľba zo vzduchovky, pavučina, pali-

ce, nebičko, lovenie jabĺk a mnohé iné zaujali väčších i menších.

Aj toho roku boli s nami klienti

Domova sociálnych služieb v Giraltovciah, na ktorých sa každý rok veľmi tešíme.

Pre každého, nielen pre súťažiacich bol pripravený chutný seminársky obed. Pravoslávna mládež sa totiž riadi heslom „hladného nakrmiť“ a tak nielen na tejto, ale aj na všetkých akciách je normálne, že na občerstvenie sú pozývaní všetci. Tak, aby nikto neostal hladný. Je dobre, že aj tak sa mládež učí štedrosti a pohostinnosti, veď je to jedna z našich typických pravo-

slávnych črt. Tu patrí veľká vďaka vedeniu Pravoslávneho kňazského seminára a zamestnancom PBF PU, ktorí nám v značnej miere pomohli pripraviť tento obed.

Samozrejme, na konci súťaží bolo i vyhodnotenie. Všetci si v stánku BPM vyzdvihli svoju odmenu.

Samozrejme, sme vďační všetkým za pomoc pri organizácii, plánovaní, a priebehu dňa, ale chceli by sme na tomto mieste vyzdvihnúť zaangažovanosť našich mládežníkov, ktorí sa s vervou a nadšením pustili do príprav na tento deň. Promptne reagovali na

vzniknuté problémy a osobnou zaangažovanosťou a záujmom prispeli k tomu, že aj tento Deň detí v Prešove sa zapísal do srdc nielen mnohých detí, ale i tých starších. Je dobre stále pamätať na Christove slová: „Čokoľvek ste urobili jednému z mojich najmenších, mne ste urobili!“

Naše poďakovanie patrí:

- Vedeniu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove
- Vedeniu a zamestnancom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove
- Vedeniu Pravoslávneho kňazského seminára
- Vedeniu Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej v Prešove
- Vedeniu Evanjelického kolegiálneho gymnázia v Prešove
- Rodine Gulovej zo Soboša
- Rodine Zackovej zo Žiliny
- Pánovi Kocvárovi
- Pánovi Jaroslavovi Bučkovi zo Svidníka
- Pánovi Rastislavovi Hudákovi
- Spoločnosti Orange Slovensko, a.s.
- Dobrovoľníkom z Občianskeho združenia Angelos

Nech sa Hospodin Boh rozpoenie na Vašu štedrosť a ochotu, nech Vám daruje hojnosť blahodati a zdravia.

Brat Alexander Haluška

Deň detí v Choňkovciach

Tak ako bolo zvykom po minulé roky, tak aj v tomto sme sa v prvý júnový piatok zišli v mládežníckom dome v cirkevnej obci Choňkovce, aby sme my starší mládežníci spolu s našimi otcami duchovnými, ich matuškami a s požehnaním nášho vysokopreosvieteného arcibiskupa Juraja pripravili jeden z dní, na ktorý sa tak tešia naši najmladší, a to deň detí.

Stretnutie sa začalo postupným prichádzaním našich mládežníkov z rôznych cirkevných obcí našej Michalovsko-košickej eparchie. Po príchode tých mládežníkov, ktorí svoju účasť nahlásili, nasledovalo oficiálne privítanie, modlitba a netradičná grilovačka za veľmi pekného a teplého večera. Netradičná z toho dôvodu, že sa grilovalo v piatok. Avšak, keďže tento piatok vyšiel v prvom týždni po veľkom sviatku Sošestvija Svjataho Ducha (Zoslanie Svätého Ducha na apoštolov), tak pripadla na tento týždeň „voľnica“ a my sme si všetci mohli pochutnať na úžasnom grilovanom mäsku či klobáske. Za tieto dobrotky sa musíme poďakovať našim matuškam na čele s matuškou Janou. Tá mala za odmenu kvôli veľkej horúčave spojenej s ohňom na grile solárium úplne zadarmo.

Tak ako hovorí apoštol Pavol, „ak niekto nechce pracovať, nech ani nejde!“, tak isto sme to všetci

dodržali aj tu a po veľmi chutnej a Bohom požehnanej večeri sme sa pustili do prípravy na ďalší deň. Rovnako ako Pravoslávna cirkev má svoj poriadok, tak aj my sme sa riadili podľa určitého poriadku, ktorý nám prideliли otcovia, aby nevznikal zbytočný chaos. Niektorí mládežníci pripravovali balíčky ako ceny pre súťažiacich a ďalší pripravovali dôležité veci pre jednotlivé disciplíny, ktorých bolo naozaj hojne. Pri práci sme sa znova presvedčili o tom, ako rýchlo beží čas, keď ste v kruhu úžasných ľudí, ktorí majú rovnaké záujmy a vy sa cítite dobre. Nasledovali večerné modlitby, po ktorých si už každý hľadal svoje miesto na spánok, pretože bol pred nami náročný deň. Menšie obavy nastali v noci, keď sa nebo zmenilo ako keby na „parket“ tancujúcich bleskov. No s vierou, že sa všemohúci Boh o všetko postará, sme spali bez akýchkoľvek starostí. Hospodin opäť raz preukázal svoju silu a my sme sa prebudili do krásneho, slnečného rána. Deň, samozrejme, nezačal inak ako modlitbou, ktorá bola ako keby poďakovaním za to, že nám Hospodin požehnal pekné počasie. Nasledovali raňajky a pomaly sme sa všetci presunuli na pozemok neďaleko chrámu, kde sa tento deň detí odohrával.

Po príchode detí a oficiálnom začiatku sa začali súťaže, ktoré trvali až do poobedňajších hodín. Bolo naozaj nádherné sledovať

detský smiech a čistú, neskrývanú radosť vychádzajúcu priamo

zo srdca. Tí najšikovnejší boli odmenení krásnymi cenami. Smutný

však neodchádzal nikto, pretože odmenení boli nakoniec všetci súťažiaci.

Keďže pri športe človek tak rýchlo vyhladne, tak bol pripravený chutný obed a to pravý kot-

líkový guláš. Ten nám pripravil náš tradičný „gulašový“ kuchár ujo Mikulanič. Za to by sme sa mu chceli poďakovať a, samozrejme, aj za to, že si vždy nájde čas, keď ho potrebujeme, aby nám pripravil chutný obed, pretože nasýtiť toľko hladných krkov určite nie je len také jednoduché. Slnečný deň a výborný obed nám spestrila i naša susedka, ktorá nám upiekla voňavé jahodové koláče. Poďakovanie však patrí v prvom rade Hospodu Bohu za požehnanie vydareného dňa. Ďakujeme našim otcom duchovným spolu s ich matuškami, ktorí tento krásny deň pripravovali a venovali tomu určite veľa času. Nakoniec patrí vďaka tiež mládežníkom, ktorí sa taktiež podieľali na tomto dni a hlavne deťom, ktoré prišli, pretože bez nich by tento deň nebol pravým dňom detí. Tešíme sa už na ďalšie takéto, ale aj iné akcie.

Christos posredi nas!

**Vladimír, skupina sv. Vladimíra,
Sobrance**

Púť do Mikulčíc

Keď sa povie slovo Mikulčice, len málo ľudí si vie predstaviť, o čo vlastne ide. Mikulčice sú malá prihraničná moravská obec, ktorá je pre nás, pravoslávnych veriacich na Slovensku, ale aj na Morave a v Čechách, veľmi významná. Práve tu sa nachádzajú vykopávky slovanského hradiska, kde pôsobili

naši vierozvestcovia - sv. Cyril a sv. Metod. A práve na ich počesť sa dňa 26. apríla uskutočnila

púť k týmto odkrytým základom chrámu a na týchto vykopávkach sa slúžila sv. liturgia.

Ale začnime pekne od začiatku. Už vo štvrtok 24. mája sme sa my dvaja (Miro a Saško) vydali na dlhú cestu, ktorej koniec bol v monastieri sv. Gorazda v Hrubej Vrbke. Vybrali sme sa okolo obeda a do monastiera sme dorazili okolo 8. hodiny večer. Hneď po príchode nás milo privítal vladyka Joakim, ktorý aj býva v tomto monastieri. Spolu s vladykom sme poslúžili večerňu, navečerali sme sa a neskôr sme sa rozprávali s vladykom a ostatnými

mládežníkmi na rôzne duchovné témy. Duchovne posilnení sme si šli neskôr ľahnúť. V piatok ráno sme zašli do monastierskeho chrámu na ranné modlitby. Po nich nás čakali chutné raňajky a pustili sme sa (ja a Saško) do malého upratovania okolia monastiera a domčeka pre pútnikov. Ako tak čas plynul, nastal večer, boli sme účastní na večerni opäť s vladykom a neskôr pri-

šla ďalšia skupinka našich mládežníkov zo Slovenska. Unavení po ceste si zložili svoje batohy a batôž-

ky, navečerali sa a šli sme si ľahnúť, pretože sme vedeli, že nás čaká zajtra veľmi náročný deň. Prišlo ráno, 26. máj a naše cesty vedú na už spomínané hradisko v Mikulčiciach. Bol to neskutočný pocit a vedomie, že sv. liturgia sa slúži tam, kde ju kedysi slúžili samotní sv. Cyril a sv. Metod. Liturgiu slúžil vladyka Christofor, vladyka Simeon, vladyka Joakim a dvaja vladykovia z Bulharska a spieval Metropolitný vzdelávací zbor Pravoslávnej cirkvi na Slovensku pod vedením Mgr. Nadeždy Sičákovej. Po skončení sv. liturgie sme sa

pobrali všetci späť do monastiera v Hrubej Vrbke, poslúžili sme večerňu a nasledovala ďalšia cesta, cesta do Brna, do pravoslávneho chrámu sv. Václava, kde sa práve nachádzala myrotočivá ikona Umjakčenie zlych serdec (Obmäkčenie zlých srdc). Už pri vstupe do chrámu bolo cítiť obrovskú blahodať, neskutočný pokoj, ktorý vyžaroval z už spomínanej ikony. Ľudia ostávali v chráme dlho po ukončení akafistu, klačiac sa modlili a prosili Presväťú Bohorodičku, aby im pomohla v ich životných ťažkostiach. Neskôr nás o. Jozef Fejsák, správca PCO Brno, pozval na skromné pohostenie na brnenskú faru, odkiaľ sme sa vydali späť do monastiera v Hrubej Vrbke. Nasledovala nedeľa, ktorá bola o čosi slávnostnejšia, keďže z rúk vladyku Joakima prijal diakonskú chirotoniu brat

Oleg zo Znojma. Po chutnom pohostení, ktoré nám pripravil o. diakon Oleg, sme sa vybrali späť na rodnú hruď, na Slovensko.

Týmito riadkami by som sa chcel poďakovať najprv samotnému Hospodinovi, ktorý nad nami držal svoju ochrannú ruku a ochraňoval nás počas našich ciest po Morave, ktorý nám požehnal prísť do Mikulčíc a stráviť tak aspoň trochu času v modlitbe na mieste, kde pôsobili naši sv. Cyril a sv. Metod. Chcel by som poďakovať všetkým mládežníkom, všetkým matuškám a o. duchovným, ktorí sa o nás vzorne starali a v neposlednom rade aj vladykovi Joakimovi, ktorý nás neodmietol a dovolil nám prísť k nemu do monastiera.

Ďakujeme!

Miroslav

Almužna

Stalo sa to už veľmi dávno v Anglicku. Akási ženička v otrhaných šatách chodila po dedine, klopała na dvere domov a prosila o almužnu.

Nemala ktovieaké šťastie. Mnohí ju urážali, iní na ňu huckali psov, aby ju odohnali. Ktosi jej hodil do zástery kúsok plesnivého chleba alebo zhnité zemiaky.

Iba starček a starenka, ktorí bývali v domci na konci dediny, ju pozvali ďalej. „Posaď sa a trochu sa zohrej,“ povedal starček. Starenka pripravila hrnček teplého mlieka a poriadny krajec chleba. Popritom sa pekne porozprávali a povzbudili ju.

Na druhý deň sa v dedine stala mimoriadna vec. Kráľovský posol poroznášal po domoch pozvanie do kráľovského zámku.

Nečakané a prekvapujúce pozvanie vyvolalo v dedine veľký rozruch a popoludní sa všetky rodiny vyobliekané do sviatočných šiat, hrnuli na hrad. Uviedli ich do nádhernej hodovej siene, každého na určené miesto. Keď si všetci hostia posadali, čašníci v livrejach ich začali obsluhovať.

Hneď sa ozvali sklamaní nespokojenci a ich výkriky hnevu. Šikovní čašníci im kládli do tanierov zemiakové šupy, kamene a kúsky

plesnivého chleba. Ale starých manželov, ktorí sedeli v kútiku, obslúžili so všetkou zdvorilosťou najvyberanejšími jedlami.

Do siene nečakane prišla ženička v otrhaných šatách. Všetci zmĺkli.

„Dnes“ povedala žena, „ste našli presne to, čo ste mi darovali včera.“

Zhodila zo seba obnosené handry, pod ktorými sa skrývalo zlato vyšívané a drahokamami posiate žiarivé rúcho.

Bola to kráľovná.

Jeden boháč sa dostal do raja. Najprv sa poprechádzal po trhu a s prekvapením zistil, že všetko sa tu predáva za veľmi nízke ceny.

Hneď vytiahol peňaženku a začal si vyberať najkrajšie veci, ktoré videl.

Keď šiel zaplatiť, podal anjelovi – predavačovi plnú hrst veľkých bankoviek.

Anjel sa usmial a povedal: „Je mi ľúto, ale tieto peniaze tu nemajú nijakú hodnotu“.

„Akože?“ začudoval sa boháč.

„Tu platia iba peniaze, ktoré si daroval na zemi“ povedal anjel.

Nezabudni na kapitál na svoju cestu do raja.

Z knihy Bruna Ferrera – Kruhy na vode (Malé príbehy na potešenie duše).

Tajomstvo

Oslavovali päťdesiat rokov manželstva. Boli šťastní, obkolesení deťmi a vnúčatami.

Manžela sa pýtali, čo je tajomstvom takého dlhého manželstva. Starý pán privrel na chvíľočku oči a potom, akoby lovil v pamäti ďalekú spomienku, sa rozhovoril:

„Moja manželka Lucia bolo jediné dievča, s ktorým som chodil. Vyrastal som v detskom domove a vždy som tvrdo pracoval, aby

som dostal to málo, čo som mal. Nemal som kedy chodiť za dievčatami, kým si ma Lucia nezískala. Ešte skôr, ako som si uvedomil, čo sa malo stať, požiadaval som ju o ruku.

B o l i
s m e
mladí,

obidvaja. V deň svadby, po obrade v kostole, ma Luciin otec odviezol nabok a dal mi do ruky balíček. Povedal: „Pre šťastné manželstvo ti nič iné neposlúži.“

Bol som vzrušený a trochu som bojoval s papierom a stužkou, kým sa mi podarilo rozbalíť balíček.

V škatuľke boli veľké zlaté hodinky. Opatrne som ich nadvihol.

Keď som sa na ne bližšie pozrel, všimol som si na číselníku nápis. Bolo to

múdre povzbudenie a vždy mi padlo do očí, keď som sa pozrel, koľko je hodín. Tieto slová skrývali tajomstvo šťastného manželstva: „Povedz Lucii niečo milé.“

Povedz niečo milé osobe, ktorú miluješ. Teraz.

Z knihy Bruna Ferrera – Život je všetko čo máme (Malé príbehy na potešenie duše).

Pripravila Radka Baková

Každý z nás jistě prožil ve svém životě okamžiky, kdy se jakoby zastavil čas. Stává se tak při nějakém mimořádném prožitku. Většinou při veliké radosti a údivu. Například, když obdivujeme krásu zapadajícího slunce či při setkání s přáteli, které jsme dlouho neviděli. Z veliké radosti se nám tají dech. Jsme v bezčasí. Čas pro nás přestal díky radosti či údivu existovat.

Toto bezčasí nás povznáší jako lidi výš. Vzpomínáme pak celý život na čas, který přestal plynout. Pro mne takovým bezčasím bylo setkání se starcem Porfyriem v roce 1982. Dnes vidím jeho láskyplný pohled a slyším jeho slova, jako kdyby to bylo včera. Okusil jsem bezčasí a to mě provází celým mým životem. Kdykoliv na něj vzpomenu, povznáší mě k duchovním horizontům.

V přeneseném slova smyslu čas a bezčasí prožívá každý věřící člověk, aniž by přestal žít v čase a prostoru. Vchází do společenství s věčným Bohem a Slovem Ježíšem Kristem. Jeho život se začíná odvíjet ve dvou úrovních. V úrovni dočasné a v úrovni věčnosti. V první úrovni je čas nepřítelem člověka, protože pomíjí. Mizí v nenávratnu a bere vše sebou. V druhé úrovni se čas jeví jako dar Boží daný člověku, aby jej obnovoval a naplňoval smyslem bytí, jenž nikdy nepomíjí. Čím více člověk stárne, tím se více obnovuje duchovně. Tak rozsuzují svatí Otcové. Svatý Basil Veliký napsal, že věřící člověk je uvnitř stále mladším.

Nesmíme však zapomenout na to, jak velice je život věřících v čase ovlivňován duchovními nedostatky a hříchy. Proto se náš život pomíjí-

vý stává časem určeným pro pokání. Protože „nikdo není bez hříchu“¹ máme vezdejší čas využít k nápravě svých pochybení, k zápasu se zlem cestou stále větší lásky k Bohu a svým bližním. Božská liturgie vede k tomu věřící lid prosbou: „Abychom ostatní čas života svého v pokoji a pokání skončili, Hospodina prosme.“^{2 3} Mír (pokoj) je tu pojímán jako mír vnitřní – stav nitra, ale i jako mír v mezilidských vztazích. Pokání je pak jediným prostředkem nápravy pochybení v minulosti a předpokladem správné životní cesty. „Za křesťanské skonání života našeho bez bolesti, bez zahanbení, v pokoji a za dobré zodpovídání na hrozném soudu Kristově prosme.“ Tato prosba ukazuje konečný cíl života věřícího člověka, kterým je jeho křesťanský konec a dobré zodpovídání se před Bohem.^{4 5}

1 BIBLE, Český ekumenický překlad, Praha 1979, 1. list k Timoteovi, 1. kap., 15. – 16. verš
2 OTČE NÁŠ, Modlitby pravoslavného křesťana, Praha 1953, s. 184

3 LIDOVÝ SBORNÍK modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve sv. Gorazda, Praha 1951, s. 179

4 OTČE NÁŠ, Modlitby pravoslavného křesťana, Praha 1953, s. 184

5 LIDOVÝ SBORNÍK modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve sv. Gorazda, Praha 1951, s. 179

Věčnost dosáhneme tím, že dobře využijeme čas, který je nám dán. Pomáhají nám k tomu všechna duchovní setkání a slavnosti, které mohou povznést ke zmíněnému „bezčasí“. Když se v chrámu opravdu modlíme, čas jako by nebyl. Modlitbou vstupujeme do věčnosti, která začíná, když odložíme všechny světské péče.^{6 7} Nic pomíjivého není pro nás důležité. Bohu dáváme svůj pomíjivý čas a On nám za něj dává věčnost. Odkládáme světské starosti a bohatneme potoky svatého Ducha. Stáváme se účastnými věčného života.

Metropolita Kryštof

Použitá literatura:

BIBLE, Český ekumenický překlad, Biblické dílo Ekumenické rady církví v ČSR, Praha 1979

LIDOVÝ SBORNÍK modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve sv. Gorazda, Pravoslavná církev v Československu, II. vydání, Praha 1951

OTČE NÁŠ, Modlitby pravoslavného křesťana, Pravoslavná církev v Československu, Praha 1953.

6 OTČE NÁŠ, Modlitby pravoslavného křesťana, Praha 1953, s. 178

7 LIDOVÝ SBORNÍK modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve sv. Gorazda, Praha 1951, s. 164 a další podle hlasů

Výchova dieťaťa k čistote

„Malé deti sa podobajú na anjeličkov. Keď začínajú dospievať a objavujú sa prvky telesnej rozkoše, stávajú sa malými šelmami“ (CHRISTODOULOS, svätohorský jeromonach).

Žijeme v čase, kedy naše deti dostávajú také informácie, ktoré sú neporovnateľne bohatšie ako tie, ktoré sme dostávali my za detských čias. Titulné strany časopisov, televízne programy, reklamné šoty prezentujú pred deťmi také veci, na ktoré by radšej nemali pozerieť ani len dospelí, aby si nezašpinili dušu. Z jednej strany sa nám ukazuje, že v čistom človeku je všetko čisté. A v špinavom človeku – všetko špinavé. No kto z nás na Zemi je naozaj čistý? Už od čias prvotného hriechu v každom človeku žije žiadostivosť, vášeň. Svätí otcovia často píšú o tom, že s ani jedným hriechom nemusí človek zvädzať taký veľký boj, ako s hriechom proti čistote. Čím je milované dieťa staršie, tým je väčší záujem o opačné pohlavie. No akú formu a podobu bude mať tento záujem, v mnohom závisí od rodičov.

Mnohí sa pýtajú, či mladý človek nie je spôsobilý na to, aby sa sám rozhodol či bude pozerieť ne-

vhodný film, alebo ho pozerieť nebude. Áno, je spôsobilý, ale ako veľmi? Často zabúdame na mnoho prirodzených inštinktov, ktoré má každý človek. Tieto inštinkty veľmi ťažko odolávajú aj v zdravom prostredí. Príkladom sú nám aj životy mnohých svätých, ktorí až do krvi bojovali s prízemnými želaniami. Bojovali so zlom v monastieroch, v lesoch či v pustatine. Väčšia časť života prebiehala v pôste a modlitbe, aj napriek tomu neustály boj proti hriechu ich stál neuveriteľné úsilie. Ako potom majú zvíťaziť mladí ľudia, keď neustále z každej strany na nich útočia reklamy, časopisy, televízia.

„Vtláča“ sa im to všetko do hlavy a rozpaľuje to v nich žiadostivosť. Strácajú tak posledné sily v boji so zlom. Zo všetkých strán dieťa počuje, že to nie je nič zlé. Nie je nič neslušné na ich túžbach. Človek im môže smelo ísť naproti, len nech sa to naučí robiť bezpečne. Vtedy sa aj my stávame bezmocnými. Nesmierne mocné sily ho vedú na samé dno hriechu, do blata a špiny. No v tom všetkom je jedna útecha, a to, že súčasne so snahou konať hriech je aj snaha žiť čisto. (ТЕРЕШЧЕНКО, Т. Н.)

Rodičia sa často boja, že ich dieťa nezostane čistým do manželstva. Namiesto takéhoto strachu by ich mali vyzbrojiť dobrými radami a poučeniami a nesnažiť sa im zabrániť v kontakte s opačným pohlavím. Takýto spôsob často problém nerieši, ale skôr ho vytvára. Vieme, že to, čo je zakázané, je pre človeka oveľa viac zaujímavejšie a láka ho to k tomu, aby išlo za tým a spoznávalo to. Je dôležité deti už od mala viesť k čistote a vysvetľovať im, ako sa majú správať k opačnému pohlaviu, aby sa to páčilo nie len rodičom, ale hlavne Bohu. Ak sú v pravý čas dané varovania a rôzne dohovory, vyjde najavo, že ten, kto získal trochu viac slobody, bude vďačný Bohu a bude sa snažiť zaslúžiť si dôveru, ktorú mu preukázali rodičia. Dôvera robí človeka hodného dôvery. Snažme sa presvedčiť naše deti, aby sa neponáhľali s vytváraním blízkych vzťahov s niekým, s kým nie sú schopní rozmýšľať o svadbe, teda manželstve. Nie je dobré, aby sme naše deti strašili tým, že prirodzené city a túžby, ktoré pociťujeme k opačnému pohlaviu, sú zlé a hriechne. Musia vedieť, že sú prirodzené a od Boha, ktoré nám boli dané kvôli zjednoteniu s druhou stranou a kvôli spoločnému životu, samozrejme, až po uzavretí manželstva. Za svoje city ku komukoľvek je potrebné sa modliť. (LEWCZUKOVÁ, M.)

Podľa učenia svätých otcov je pre nás nevyhnutná triezvosť vo

vzťahu k svojim prirodzeným náklonnostiam. Naša idea čistoty má priamy súvis s týmto chápaním tela. V prípade, keď nezosobášený pár žije v hriechu, nie je možné pripustiť ho k sv. Eucharistii. Ale zasa nemôžeme ich odpudzovať od chodenia do chrámu, od modlitby a kontaktu s duchovným otcom. Rodičia často z hanby odsekávajú svoje deti od Cirkvi. Je to zlý prístup, pretože cestu k pokániu je potrebné ponechávať stále otvorenú. Mladých ľudí by rodičia mali upozorňovať na predčasný intímny život, ktorý nie je požehnaný svätou Tajinou manželstva. Pretože takýto život im môže neskôr v živote spôsobiť problém nadviazať dlhotrvajúci a ozajstný zväzok: „*A budú dvaja jedno telo!*“ (Ef 5, 31)

Je veľmi dôležitá neustála modlitba. Modlitba rodičov za deti, aby im Boh pomohol zachovať si čistotu, a tiež aby si našli dobrého a vhodného partnera do života. A, samozrejme, je nevyhnutná aj modlitba mladého človeka, ktorý začal prejavovať záujem o opačné pohlavie, aby mu Boh poslal do cesty človeka, ktorý by bol rovnakej viery a ochotný kráčať spoločnou cestou k Bohu. Dievčaťu, ktoré hovorilo o svojich predstavách dobrého muža, istý kresťan povedal: „*Modli sa k Bohu, aby ti dal dobrého muža a nezabudni na to, aby si prosila tiež za to, aby ťa ľúbil a zároveň miloval aj Boha, iba tak bude váš spoločný život požehnaný.*“

Smilstvo

Hriech smilstva striehne na každého človeka, nie je na svete takého, ktorý by povedal: mne sa smilstvo „vyhýba“. Či už to je človek žijúci vo svete alebo mních, každý z nás trpí týmto pokušením, aj keď si to mnohí nechceme priznať. A najsmutnejšie na tom je, že diabol smilstva začína útočiť už v detskom veku. Človek by sa mal pre svoje dobro učiť sebaovládaniu, riadiť sa Božím zákonom a mravným požiadavkám kresťanského života. Svätý Ján Zlatoústý povedal: „Chráň sa smilstva poškvŕňujúceho našu dušu i telo, vzdialujúceho nás od Boha i jeho svätých, smilstva, ktoré pre nás chystá večný a nekončiaci oheň.“ (ТЕРЕШЧЕНКО, Т. Н.)

Poznal som jedného chlapčeka, hovorí ctihodný Siluán Atoský: „Jeho výzor bol anjelský, pokorný, statočný, krotký, biele líčko s rumencom, očka svetlé, belasé, dobré a spokojné. Ale keď vyrástol, začal žiť nečisto a stratil Božiu blahodať, a keď mal tridsať rokov, podobal sa aj na človeka, aj na zlého ducha, aj na zviera, aj na zbojníka a celý jeho výzor bol škaredý a strašný. Poznal som tiež jedno veľmi pekné dievča, s takou svetlou a príjemnou tvárou, že mnohí jej závideli krásu. Ale hriechmi stratila blahodať a bolo odporne sa na ňu pozerieť.“ Teda keď si myslíme, že ak smilníme alebo inak hrešíme a nikto sa to nedozvie, nie je to pravda. Hriech, ten neničí len dušu človeka, ale aj

jeho telo, lebo sú navzájom prepojené. Nečistota duše sa dostáva von z tela a zanecháva stopy aj na vonkajšej tvári človeka. Prečo sa sväté panny podobali na anjelov? Lebo viedli celý život v zdržanlivosti a panenstve. A prečo sa smilníci podobajú na diablov? Lebo hriech smilstva ich úplne pošpinil a zohavil Boží obraz v nich.

Treba byť opatrný voči osobám opačného pohlavia, s ktorými sa často stretávame. K takému blízkeму vzťahu sa často nenápadne pridá zmyslová rozkoš, ktorá bude pomaličky prenikať až do samotného vnútra našej duše. Tak dôjde k zatemneniu nášho správneho úsudku a pomaličky prichádzajú na rad vášnivé pohľady, reči, dotyky rúk a nakoniec dochádza k realizácii hriechu. Preto treba utekať pred takýmto ohňom, pretože my sme vlastne suché drevo, ktoré sa môže zapáliť i pri najmenšej iskierke. Máme slabú vôľu a preto si nemáme o sebe myslieť, že nezhrešíme, že dokážeme odolať pokušeniu. A hoci by sme boli aj „zmočeným drevom“, práve pohľad a dotyky opačného pohlavia nás začnú vysušovať a skôr či neskôr sa aj tak ten plameň hriechu v nás rozhorí. A nič netušiac sa ocitneme v zápale telesnej lásky, pričom strach a hanba pred Bohom a ľuďmi úplne zmizne a budeme túžiť len po hriechu. Preto je veľmi dôležité vyhýbať sa takýmto pokušeniam. Apoštol Pavol to vyjadril takto: „Varujte

sa smilstva.“ Prepodobný abba Isaij povedal: „Štyri veci vzbudzujú v tele smilstvo: príliš veľa spánku, nadmerné užívanie jedla, smiech – žartovanie, a moderné obliekanie.“ Ako proti tomu všetkému bojovať? Svätí otcovia a skúsenejší askéti nám radia, aby sme svoje telo ovládali, a to prostredníctvom pôstu, modlitby, robenia poklôn a ďalšími spôsobmi obmedzovania tela. A proti hriešnym myšlienkam zase môžeme bojovať čítaním Svätého Písma, životov svätých a rôznych duchovných kníh. (AGIORITA, N.)

Mnohí ľudia, ktorí padli do telesných hriechov, nekonajú pokánie, ba dokonca o nich nehovoria ani pri spovedi, lebo si myslia, že sú „prirodzené“. Iní zase, naopak, považujú hriechy siedmeho Božieho prikázania, teda hriechy tela, za vážnejšie ako iné. A tak buď sa hanbia spovedať, alebo keď sa spovedajú, pozastavujú sa len pri tom hriechu a ponechávajú iné, ktoré môžu byť v Božích očiach vážnejšie.

Nezabúdajme, že Kristus bez toho, aby podcenil niektorý hriech, preukázal veľkú citlivosť voči smilníkovi. Neurobil však to

isté s pokrytcami a mamonármi. K smilníkovi sa dokonca obrátil týmito slovami: „Ubezpečujem vás, že colníci a prostitútky vojdú do Božieho kráľovstva pred vami.“

Veľmi pekne hovorí svätý Ján Lestvičník: „Videl som duše, ktoré sa s mániou oddávali milostnému styku. Tie, keď pristúpili k pokániu z hriešnej lásky, zamenili túto lásku za lásku k Pánovi. Tak hneď prekonal každý pocit strachu a upriamili sa na nekonečnú Božiu lásku. Preto aj Pán onej nešťastnej prostitútke nepovedal, že sa zľakla, ale že „si veľmi zamilovala“ a tak sa jej ľahko podarilo zameniť jeden druh lásky za iný“. Ak sa lepšie pozrieme na hriech smilstva, pochopíme, že smilstvo je každé použitie iného človeka pre náš pôžitok, pre naše uspokojovanie. Smilstvo to nie je len telesný hriech. Smilniť môže človek aj očami, rečou, hudbou, odevom, ale aj vôňou, dotykmi či tancom. Všetko môže spôsobiť hriech, ak je používané za účelom hriechu, teda zviest' a smilniť.

Svätý Ján Zlatoústý sa pýta: Ako môžeš vojsť do chrámu po tom ako si sa stýkal so smilnicou? Ako môžeš

vystierať ruky k nebu, s ktorými si objímal smilnicu? Ako môžeš oslavovať jazykom a modliť sa ústami, ktorými si predtým božkal smilnicu? Ako? Tým, že činím pokánie, že si uvedomujem veľkosť svojho priestupku, že chcem zmeniť život, aký som žil, že vzdialenosť od Boha, ktorú si spôsobujeme hriechom, nás robí nešťastným, lebo iba v Božej blízkosti môže byť človek šťastný.

Nikdy by sme nemali odsudzovať bližneho, ktorý zhrešil smilstvom či cudzoložstvom. Mali by sme prejavíť súcit a ľútosť nad tým, čo vykonal a poskytnúť mu pomocnú ruku a radu, aby činil pokánie. Nemáme sa z neho vysmievať, skôr by nám mal byť príkladom a na poučenie, že sme duchovne slabí a nikdy nevieme, kedy my padneme do takéhoto hriechu. Treba si povedať: „Dnes padol on, zajtra padnem ja“. Treba vedieť, že ak budeme odsudzovať a opovrhovať nimi, Boh na nás určite dopustí také isté pokušenie. Nikdy netreba zabúdať, čo je napísané vo Svätom Písme: „*Nesúďte, aby ste neboli súdení*“, pretože ak zhrešíme, ale činíme pokánie a spoznáme vlastnú pýchu, ktorá nás priviedla k záhube, pokoríme sa pred Bohom, takýmto spôsobom získame akýsi liek z dvoch hriechov: pýchy a smilstva. Treba byť neustále na pozore, aby sme nepoškrvnili dar čistoty, ktorý sme dostali od Boha. Netreba si namýšľať, že sme sami schopní bojovať proti

zlu, lebo to je pravda, že bez Boha a Jeho pomoci nevyhráme žiaden boj. (AGIORITA, N.)

O odsudzovaní a smilstve hovorí aj tento príbeh. Prepodobný Vitalij v šesťdesiatich rokoch prijal na seba veľký podvih a rozhodol sa spasiť ženy, ktoré žili hriechom a bludným životom. Cez deň pracoval ako nádenný, a večer prichádzal do domu, kde tieto ženy žili. Tam dával peniaze raz jednej, raz druhej s prosbou, aby sa kajali. A sám sa po nociach za nich modlil k Bohu. Takýmto spôsobom dosiahol to, že mnohé ženy si uvedomili, čo robili a zmenili svoj život. Niektoré sa vydali, odišli do monastiera, alebo si začali inak zarábať na živobytie. Svätý si tým zaslúžil od mnohých ľudí mnoho výsmechu a krivdy. No sám prosil ženy, ktorým pomohol, aby mlčali o tom, ako im pomáhal. Niekoľko dní pred smrťou sa zavrel za dvere svojej kémie a v pokoji oddal svoju dušu Bohu. V jeho rukách potom našli zápisky s týmito slovami: „Nikoho neodsudzujte skôr, kým nepríde sám spravodlivý Sudca Christos.“ Vtedy všetci uznali jeho svätý život a so slzami pri jeho tele prosili o odpustenie za to, že ho odsudzovali. (ТЕРЕШЧЕНКО, Т. Н.)

„V čistote býva veľké svetlo, radosť i pokoj, trpezlivosť. A vo smilstve prebýva smútok, sklúčenosť, neustály spánok a nekonečná tma“ – svätý Efrém Sýrsky.

Spracovala **Lubka Balaščáková**

O tom, že mládežníci nie sú ľudia mladí iba vekom, ale mládežníci sú ľudia i starší, no zato vždy mladí duchom, existuje mnoho príkladov. Takýmto svetlým príkladom je náš otec Ján Biloruský.

Myslíme, že každý, kto otca Jána pozná, má ho nerozlučne zviazaného s Bratstvom

pravoslávnej mládeže. A naozaj, je to tak. Otec Ján už dlhé roky pomáha práci a vedeniu pravoslávnej mládeže. Angažuje sa, pomáha, zháňa, organizuje, dáva dobré rady, poskytuje svoje skúsenosti. Skrátka všestranne sa snaží napomáhať, len aby sa čím viac mladých ľudí priblížilo k Bohu.

Dňa 25. júna 2012 náš mládežník, otec Ján Biloruský, oslávil 50. narodeniny. Chceme mu k tomuto životnému jubileu zaželať veľa Božej blahodäte, mnoho lásky a trpezlivosti.

Otec Ján, nech milostivý Boh blahosloví Vašu prácu a Vaše snahy, nech Vám daruje zdravie a sily, aby ste

i naďalej pomáhali Isusovi Christovi šíriť Jeho radostnú zvesť v tomto svete a obzvlášť medzi mladými ľuďmi.

Na mnohaja i blahaja lita!

Vedenie

Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS

Kukuričná pomazánka

- 1 konzerva sterilizovanej kukurice
- 1 menšia konzerva sterilizovaného hrášku
- 1 čerstvá paprika
- 100g sójovej majonézy
- soľ
- čierne koreníe

Všetky suroviny zmixujeme, ale nie úplne do hladka. Ochutíme soľou a čiernym korením. Podávame na hriankach z tmavého chleba, ktorý môžeme zľahka potrieť cesnakom.¹

Sójová pomazánka so šampiňónmi

- 150 g uvarených sójových bôbov
- 150 g šampiňónov
- 1 cibuľa
- olej
- soľ
- čierne koreníe
- ligurček

majoránka

Na oleji orestujeme nadrobno nakrájanú cibuľu. Pridáme nadrobno nakrájané šampiňóny, majoránku a dusíme domäkka.

1 <http://www.nulajedna.cz/boo/pomazanky.html>

Uvarenú sóju pomelieme na mäsovom mlynčeku, pridáme šampiňóny, soľ, čierne koreníe, ligurček a premiešame.²

Tofu na zelenom hrášku

- 2 balenia údeného tofu
- 3 mladé cibuľky s vňaťou
- 300 g vylúpaného mladého hrášku (môže byť aj mrazený)
- 500 ml zeleninového vývaru (môže byť aj z bujónu)
- čierne koreníe
- soľ
- hladká múka na zahustenie
- olej

Cibuľku nakrájame na kolieska aj s vňaťou a orestujeme na oleji. Pridáme na kocky nakrájané tofu a chvíľku opekáme, vsypeme hrášok, párkrát premiešame a podlejeme vývarom. Dusíme asi 5 minút (ak máme mrazený hrášok, tak dlhšie, kým nie je mäkký). Dochutíme čiernym korením a soľou, podávame s ryžou.

2 <http://www.nulajedna.cz/boo/pomazanky.html>

Segedínsky guľáš

1 balenie sójových kociek
250 g kyslej kapusty
cibuľa
mletá červená paprika
250 ml mandľová smotana na
varenie alebo sójové mlieko
asi 1 PL múky na zahustenie
zeleninový bujón
olej
mleté čierne korenie
soľ

Sójové
kocky
uvarí-
me vo
v o d e
s bujó-
nom, sce-

díme, ale vodu
nevylietame.
Na oleji
orestuje-
me
c i -
buľu
p o -
krá-
jan ú
na drobno, pridáme červenú papri-
ku a uvarené sójové kocky. Chvíľu
spolu opekáme, pridáme kyslú
kapustu a zalejeme vodou čo nám
ostala po uvarení sójových kociek.
Osolíme a okoreníme podľa chuti.
Varíme, kým nie je kapusta mäkká.
V mandľo-
vej smo-
tane alebo
s ó j o v o m
m l i e k u
rozšľahá-
me múku,
vlejeme do
zmesi, ne-
cháme zovrieť a povaríme 10 - 12
minút.

Čokoládové sušienky s kúskami čokolády

3/4 hrnčeka oleja
1 hrnček cukru
2 KL vanilkového extraktu alebo
vanilínový cukor
1 PL ľanových semienok
1/2 hrnčeka sójového mlieka,
najlepšie už hotového z krabičky
1 hrnček polohrubej múky

1 hrnček hladkej múky
3/4 hrnčeka kakaa
1 KL sódy bikarbóny
1/2 KL soľ
1 hrnček čokoládových kúskov

Ľanové semenka rozmixujeme v sójovom

mlieku. V jednej mise zmiešame múku, kakao, sódu a soľ, v druhej mise zmiešame olej, cukor, ľanové semenka so sójovým mliekom a vanilku. Tekuté suroviny vlejeme do misky so suchými a rukou dôkladne vypracujeme tuhé cesto, do ktorého dôkladne zamiešame čokoládové kúsky. Rúru vyhrejeme na 180°C, plech vystelieme papierom na pečenie. Z cesta tvarujeme guľky, ktoré ukladáme na plech a roztláčime ich na placky. Pečieme cca 10 minút. Časť čokoládových kúskov môžeme nahradiť orieškami či sušeným ovocím a vanilkový

extrakt napríklad mandľovou arómou.³

Citrónové rezy

500g múky
4 PL citrónovej šťavy
4 PL cukru
1 kypriaci prášok do pečiva
4 PL oleja
300 ml vody
1 balenie kandizovaného ovocia alebo mandarínkový kompót bez nálevu

Rúru vyhrejeme na 175°C.

V mise premiešame múku, cukor, kypriaci prášok na pečenie a kandizované ovocie.

Prilejeme olej, citrónovú šťavu a vodu. Všetko dobre premiešame. Cesto by malo byť pomerne tekuté, podľa potreby prilejte ďalšiu vodu. Cesto nalejeme na vymazaný a vysypaný plech. Pečieme 20-30 minút. Hotový koláč môžeme poliať čokoládovou polevou.⁴

Pripravila **Markella**

³ <http://varecha.pravda.sk/recepty/cokoladove-susienky-s-cokoladovymi-kuskami/14125-recept.html>

⁴ <http://www.veganske-recepty.wz.cz/recepty/dezerty/citronove-rezy.html>

XXII. MLÁDEŽNÍCKA PÚŤ STROPKOV-LADOMIROVÁ

*Srdčne Vás pozývame na
mládežnícku púť zo
Stropkova do Ladomirovej,
ktorá sa uskutoční*

8. septembra 2012

*Púť začneme sv. liturgiou
o 7:00 hod. v chráme
Položenia rízy Presvätej
Bohoroďičky v Stropkove.
O 9:15 hod. sa pomodlíme
moleben, po ktorom sa
vydáme na približne 16 km
dlhú trasu.*

BPM, skupina Stropkov